

Covid-19 Pandemi Sürecinin Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Hazırbulunuşlukları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

Nazlı Şeker

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Ocak 2022
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek
Temel Eğitim Bölüm Başkanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek

2. Yrd. Doç. Dr. Nihan Koran

3. Yrd. Doç. Dr. Azize Ummanel

ÖZ

Bu araştırma kapsamında; Covid-19 pandemi sürecinde çevrimiçi eğitim yolu ile öğrenim görmüş olan; Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü'nde 2019-2020 eğitim-öğretim yılı Bahar yarıyılında ve 2020-2021 eğitim öğretim yılı Güz ve Bahar yarıyıllarında son sınıfa kayıtlı okul öncesi öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiştir. Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri ve bu konudaki görüşleri incelenmiştir. Öğretmenlik mesleği, alanda uygulamalı olan ve tamamen sosyallik gerektiren bir meslek grubudur. Covid-19 pandemi sürecinde hizmet-öncesi aşamada öğretmenlik mesleğinde temel oluşturan uygulama çalışmalarında değişimler olmuştur. Bu değişimlerin öğrenim gören öğretmen adaylarına olan etkisinin belirlenmesi amacıyla, araştırmada veri toplama süreci iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu yönüyle çalışma yakınsayan paralel karma desen kullanılarak yürütülen bir araştırmadır. Karma desen araştırmalar hem nitel hem de nicel veriler kullanılan araştırmalardır. Araştırmanın ilk aşamasında Köklükaya ve Yıldırım (2017)'ın geliştirmiş oldukları “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında, ilk aşamaya gönüllü katılım sağlamış olan n=104 öğretmen adayından rastgele gönüllü katılım ile n=15 katılımcı ile araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmada öğretmene adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin cinsiyete, önceden uygulama durumuna ve diğer değişkenlere göre anlamlı biçimde farklılaştığı ancak uygulama derslerini alış sıralarına ve yaşa göre hazırbulunuşluk açısından bir fark yaratmadığı saptanmıştır. Öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarının çevrimiçi yürütülmesi nedeniyle teknoloji kullanımı boyutunda kazanımları olduğunu bildirmelerine karşın özellikle

çocuklarla yüz yüze olamama nedeniyle bazı yetersizliklere sahip olduklarını düşündükleri belirlenmiştir. Bulgular Covid-19 pandemi sürecinde yürütülen eğitim kayıplarını da içerecek öneriler biçiminde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenliğe Hazırbulunuşluk, Öğretmenlik Mesleği, Covid-19 pandemisi, Mesleki Eğitim, Okul Öncesi Öğretmenlik, Uzaktan Eğitim

ABSTRACT

Within the scope of this research; Those who studied through online education during the Covid-19 pandemic; Eastern Mediterranean University Faculty of Education Department of Basic Education 2019-2020 academic year Spring semester and 2020-2021 academic year Fall and Spring semesters with preschool teacher candidates enrolled in the senior year. The level of readiness of preschool teacher candidates for the profession and their opinions on this subject were examined. A teaching profession is a professional group that is applied in the field and requires total sociality. During the Covid-19 pandemic, there have been changes in the practice studies that form the basis of the teaching profession during the pre-service phase. In order to determine the effect of these changes on the teacher candidates, the data collection process was carried out in two stages. In this respect, the study is conducted using a convergent parallel mixed pattern. Mixed pattern research is research that uses both qualitative and quantitative data. In the first phase of the research, the "Readiness Scale for the Teaching Profession" developed by Kökkaya and Yıldırım (2017) was used. In the second phase of the study, a semi-structured interview form developed by the researcher with n=15 participants was used with random voluntary participation from n=104 teacher candidates who participated voluntarily in the first stage. In the study, it was determined that the readiness levels of the teacher candidates differed significantly according to gender, pre-application status, and other variables, but did not make a difference in terms of readiness according to the order of reception and age of the application courses. Although teacher candidates reported gains in the size of technology use due to the online execution of their application work, they were found to have some inadequacy, especially due to the inability to face children. The findings

were discussed in the form of recommendations to include educational losses carried out during the Covid-19 pandemic.

Keywords: Occupational Readiness, Teaching Profession, Covid-19 Pandemic, Vocational Education, Preschool Teaching, Distance Education

TEŞEKKÜR

Bu çalışmamda yardımlarını esirgemeyen, bana yol gösteren değerli danışman hocam, Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek'e, yüksek lisans süreci boyunca Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsünde bana ablalık ve rehberlik yapan sevgili Kutlay Muazzez Halkseven'e; disiplinli ve özverili çalışmalarını kendime örnek aldığım, Lisansüstü eğitim sürecimde her zaman desteklerini benden esirgemeyen Doç. Dr. Eda Yazgın ve Yrd. Doç. Dr. Nihan Koran'a çok teşekkür ederim. Aynı zamanda yakın arkadaşlarıma tezi yazmamda bana fedakârlık gösterdikleri için, ofis çalışma arkadaşlarıma ve Döveç İdari İşler Müdürü'm Ersan Erma'ya teşekkürlerimi sunarım. Sevgili arkadaşlarımdan olan ve bana psikolojik desteklerini esirgemeyen Anadolu Üniversitesi Araş. Gör. Tuğçe Nergiz'e, Ecem Bozkurt'a, Garreth Iain Rous'a, Meltem Ateş'e ve Iraz Cabbar'a çok teşekkür ederim. Beni bütütyüp okutan anneme ve babama çok teşekkür ederim. Tüm destekleriniz için minnettarım...

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vii
TABLO LİSTESİ	x
1 GİRİŞ	1
1.1 Giriş	1
1.2 Problem Cümlesi	7
1.3 Araştırmanın Amacı	8
1.4 Araştırmanın Önemi	9
1.5 Araştırma Sayıltıları	9
1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları	10
2 KURAMSAL ÇERÇEVE VE ALANYAZIN TARAMASI	11
2.1 Eğitimin Tanımı	11
2.2 Toplumda Öğretmenin Rollerini	14
2.3 Öğretmen Eğitimi	19
2.3.1 Öğretmen Yeterlilikleri	23
2.3.2 Etkili Bir Öğretmende Bulunması Öngörülen Özellikler	24
2.3.3 Öğretmen Eğitiminde Teknoloji Kullanımı	27
2.4 Covid-19 Pandemisi Sürecinde Öğretmen Eğitimi	28
2.5 Öğretmenlik Mesleki Beceriler ve Hazırbulunuşluk Durumları	31
2.6 İlgili Araştırmalar	36
3 YÖNTEM	40
3.1 Araştırma Deseni	40

3.2 Veri Toplama Aracı ve Verilerinin Toplanması	41
3.3 Çalışma Grubu	43
3.4 Veri Analizi.....	45
4 BULGULAR.....	46
4.1 Uygulanan Veri Toplama Aracına İlişkin Betimsel Analizlere İlişkin Bulgular	46
4.2 Katılımcıların Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuşu Ölçek Puanlarının Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması	46
4.3 Katılımcıların Görüşme Sorularına Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	49
5 TARTIŞMA	57
6 SONUÇ VE ÖNERİLER	62
6.1 Sonuç.....	62
6.2 Öneriler	63
KAYNAKLAR	65
EKLER.....	77
Ek A: Bilgilendirilmiş Onam Formu	78
Ek B: Demografik Bilgi Formu-Görüşme Formu-Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği	80

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımlar	44
Tablo 2: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği Betimsel Analiz Tablosu.....	46
Tablo 3: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek Puanlarının Cinsiyete, Okul Deneyimi, Meslek Lisesi Durumu, Önceden Uygulama Durumuna Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	47
Tablo 4: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek Puanlarının Yaş, Öğretmenlik Uygulaması I ve Öğretmenlik Uygulaması II Dersini Alma Durumu Değişkenlerine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	48
Tablo 5: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek Puanlarının Döneme Göre Karşılaştırılması İlişkin Bulgular	49
Tablo 6: Yarı- Yapılandırılmış Açık Uçlu Görüşme Sorularına Gelen Yanıtların Temalara Ayrılarak Kelime Tekrarına Yönelik Yüzdelik Dağılımları	50

Bölüm 1

GİRİŞ

1.1 Giriş

Öğretmen, herhangi bir sanatı, mesleği, bilim dalını, bir aktiviteyi, herhangi bir alandaki dersi öğretmeyi kendisine meslek edinmiş alanında uzman olan kimsedir. İnsanlar sosyal varlıklardır ve sürekli olarak birbirleriyle iletişim kurma ve öğrenme içgüdüleriyle hareket ederler. Öğretmenliğin doğuş nedeni insanın evreni anlama temeline kadar uzanmaktadır. Kişiler evrenden edindikleri bilgileri işlemekte ve kendinden sonraki nesillere aktarmaktadırlar. Bu aktarma işini eğitim anlamında öğretmenler yapmaktadırlar. Kişiler de hedeflerine ve seçecekleri mesleklere yönelik eğitimi öğretmenler vasıtasıyla edinmektedirler.

Meslek gruplarından olan öğretmenlik mesleği, toplumsal olarak kitlelere en yakın temas kuran mesleklerden biridir. Bu mesleğin sadece okul ortamında etkileşim kurulan öğrenci kesimi değil, öğrencilerin ailesi kurum ve çevresi gibi farklı topluluk gruplarındaki yakın temas halinde bulunan bir meslek grubudur. Öğretmen kesiminin hizmet verme yani öğrenci kesime temas halinde olması ve öğrenen-öğreten ilişkisi kurduğu cemiyetin yapısı ve iç işleyişi de dikkat ile incelendiği zaman, öğreten kesimden beklenenler değişim geçirebilmektedir (Çelikten ve ark, 2005).

Ülkelerin kalkınmalarını geliştirmelerinin yolu, toplumlara ihtiyaç duydukları eğitimi en iyi şekilde sağlamaktır. Mümkün olan her yerde eğitimin temelini oluşturan okul öncesi eğitimin sağlanması bireylerin ve toplumun geleceği için önemlidir. Daha iyi ve etkin bir okul öncesi eğitim için yapılması gerekenleri

belirlemek çok önemlidir. Okul öncesi eğitim çeşitli disiplinlerde yeniliğe ve değişime açıktır ve değişimle birlikte yenilikleri de destekleyen en önemli araç alanda yapılan araştırmalardır.

Öğretmenlik mesleği ve öğretmenlerin sosyal statüsü ve rolüne ilişkin veriler, öğretmenlerin her toplumda profesyonel bir meslek olarak görüldüğünü, öğretmenlerin sosyal statülerinin zaman içinde dalgalandığını ve Türkiye'de özellikle son yıllarda öğretmenlerin statüsünün ciddi şekilde kaybolduğunu göstermektedir. Bunun nedenleri arasında yetersiz öğretmen yetiştirme sistemleri, öğretmenlerin ekonomik yetersizliklere vurgu yapmaları ve öğretmenlik mesleğinin kalitesini baltalayan öğretmen işe alım standartlarındaki olumsuz değişiklikler sayılabilir. Öte yandan, koşullarda meydana gelen değişikliklerin vurgulanması, öğretmenlerin rolündeki değişiklikleri ve öğretmenlerin bu değişikliklere nasıl uyum sağladığını gerektirir (Başkan, 2001).

Globalleşen, kitleleri tamamen saran, yeniden değişen ve ilerleyen gelişmeler; bu değişen sisteme adapte olmak durumunda, eğitsel faaliyetler kapsamında ilerleyen zamanlara uyum sağlayabilecek kişiler eğiterek; farklılıklara ,açık fikirli, felsefi sorgulama yetisi gelişmiş, kendi kendini eğitebilen, yeni bilgi üretme konusunda becerisi olan, ürten ve özgün çalışabilen kişiler yetiştirilerek ancak sağlanabilir (Şen ve Erişen,2002).

Eğitimin verimli sürdürülebilmesinde en temel etken iyi yetişmiş ve mesleki hazırbulunuşluğu yüksek olan öğretmenlerdir.

Bu noktada öğretmenlik mesleğine hazırbulunuşluk konusunda yapılan çalışmalar önem kazanmaktadır. Öğretmenlerin çağın gereklerine uygun genel ve özel alan beceri ve yeterlikleriyle yetişmeleri için öğretmen yetiştiren kurumların

programları sıklıkla gözden geçirilmekte, öğretmen yetiştirme programları değerlendirilmekte, her dönem yenilenmekte ve değişmektedir.

Covid-19 pandemisi ülkemizde ve dünyada eğitim öğretim sürecini her düzeyde doğrudan etkilemiştir. Okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar tüm öğrencilerin eğitim almaya devam etmesini sağlamak için dünya çapında çevrimiçi yöntemler hızla değişmiştir. Bu değişimle birlikte, Eğitim Fakültelerinde de uzaktan eğitim senkron veya asenkron olarak yürütülmeye başlanmıştır.

Uzaktan eğitim altyapısına sahip birçok kurum bulunsada personel ve öğrencilerin bu yeni uygulamaya uyum sağlamaları zor olabilmektedir. Tüm eğitim kurumları gibi Eğitim Fakültesinde de uzaktan eğitim senkron veya asenkron olarak yapılmaktadır. Uzaktan eğitim; çalışma gruplarının fiziksel olarak farklı lokasyonlarda yer aldığı ve etkileşimli iletişim sistemlerini kullanarak öğrencileri, eğitim kaynaklarını ve eğitimcileri bir araya getirdiği kurum temelli örgün eğitim olarak tanımlanmaktadır (Schlosser ve Simonson 2009).

Uzaktan eğitim asenkron ve senkron olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Öğrencilerin her zaman ve her yerde derslere devam etmelerini sağlayan uzaktan eğitim türüne asenkron eğitim, zaman kısıtlaması olan ve sadece ders saatinde canlı olarak yapılan eğitim türüne ise senkronize eğitim denir (Öztaş ve Kılıç, 2017).

Son 20 yıl içerisinde öğretmen adaylarına üç farklı şekilde eğitim verilmektedir; yüz yüze eğitim, ağ tabanlı öğrenme ortamı ve mobil cihaz üzerinden talimat yoluyla öğretim. Yüz yüze öğretim, öğrenci ve danışmanın belirli bir öğretim oturumu hakkında bir tartışmaya girdiği geleneksel bir yöntemdir. Ağ tabanlı eğitim, danışmanın bir öğrenme yönetim sistemi kullandığı ve Internet üzerinden eğitim materyali sunabileceği anlamına gelir. Üçüncü yöntem, talimat için mobil cihazların kullanımınıdır (Seppäläve Alamäki, 2003).

Covid-19 pandemisinin uzun sürmesi, bireysel teması ve kalabalık ortamlarda risk oluşturması nedeniyle eğitim ortamında açık ve uzaktan öğrenme ihtiyacı bir gereklilik olmuş ve ön plana çıkmıştır (Ertuğ,2020). Uzaktan eğitim faaliyetlerinde öğrenen ve öğretmenlerin eğitim faaliyetlerini yerine getirebilmesi için teknoloji kullanımı kaçınılmazdır (Bozkurt,2017).

Türkiye’de Covid-19 pandemisi nedeniyle, tüm öğretim kademelerinde eğitim öğretim faaliyetleri ile yerel ve merkezî sınavlar ertelenmiş ve öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmede çevrimiçi sınavlar devreye girmiştir (Ertuğ,2020). Bu kapsamda öğretmen eğitimleri tamamen çevrimiçi platformlarda gerçekleşmiş ve azalmakla birlikte halen gerçekleşmektedir. Öğretmen adaylarının almakta ve almış oldukları eğitim programlarında, çevrimiçi eğitimlere yönelik bir ders içeriği bulunmamaktadır. Çevrimiçi platformlarda geçmişten günümüze kadar yapılmış eğitimler, genelde sadece video içerikleri ile sınırlı kalmıştır.

UNESCO Eğitim Politikaları Birimi Direktörü (UNESCO, 2020h), araştırma yaptığı 84 ülkeden 58'inin sınavları ertelediğini veya yeniden planladığını, 23'ünün çevrimiçi veya evde test gibi alternatifler getirdiğini, 22 ülkenin ise sınavlara girmeye devam ettiğini. ve 11 ülke sınavları tamamen iptal edilmiştir. Çevrimiçi testlerde açık bir eğilim gösterilmekte fakat , "tüm dersler ve yetenekler çevrimiçi olarak veya telefonla değerlendirilemez olduğundan kaynaklı, öğrenme boşluklarını belirlemek için öğrenci ilerlemesini değerlendirilmesi ile birlikte okulların tekrardan yüz yüze eğitime geçmesinde eğitimin hızlandırılarak değerlendirme süreçleri ve öğretim süreçlerinin geliştirilmesi fırsatı vardır.

Yukarıda ki görüşten hareketle, bu çalışmada, öğretmen adaylarının çevrimiçi aldıkları eğitimler vasıtasıyla, hazırbulunuşluklarının hangi yönde etkilendiği ve

üniversitelerin ne tür iyileştirici önlemler alarak öğretmen adaylarının hazırbulunuşluklarını destekleyebileceğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Topses' in 2003 yılındaki çalışmasında, hazırbulunuşluk kavramının, bireyin belli davranış yeterliklerini gösterebilmesi için gerekli olan, psikolojik ve fizyolojik donanımları içermekte olduğu bildirilmiştir. Öğrenme ve öğretme davranışlarının gelişmesinde bireyin duyuşsal, bilişsel ve devinişsel seviyede belirli yeterlilik düzeylerine gelmiş olması zorunludur. Bununla birlikte, bireyin önceden getirdiği özelliklerinin etkili olacağından bahsedilmiştir.

Öğretmenlik mesleği bireyin bir çok yönüyle gelişmesini gerektiren önemli bir meslektir. Tüm mesleklerde olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de alan bilgisi önem taşımaktadır. Öğretmenin alan bilgisinin iyi olmasının yanında disiplinli, mesleğini seven ve mesleğine katkıda bulunacak araştırmalar yapan bir profesyonel olması öğrenci başarısına etki eden önemli bir unsur olmakla birlikte bireylerin ve toplumun gelişimine de katkı sağlamaktadır (Özkan,2012).

Kılıç 2007 yılındaki çalışmasında, bir öğretmenin bu görevi başarıyla yerine getirmesi, gerekli bilgi, beceri ve tutumlarla donatıyı gerektirir. Öğretmenin görevlerini ve eğitimi çalışmasında; "Eğitim ortamında yol göstericilik; bireylerin ve toplumların bugünlerini ve geleceklerini beklenen düzeyde yaşamaları son derece önemli görülmektedir." şeklinde belirtmiştir.

Bir bireyin bu aşamada kullanılabilirliği, kişisel gelişimlerini içerir. Bir kişinin eğitimi ve deneyimleri, onu veya üst bilişsel düşünme stratejilerini geliştirme ve öz yönetimi öğrenme yeteneğini belirleyecektir. Bu nedenle öğretmenlerin, öğrencilerin okulda ve yaşamda başarılı olmaları için gerekli beceri ve stratejilerin geliştirilmesinde aktif rol oynamaları beklenmektedir (Karataş,2017). Öğretmenlik mesleki becerilerinin kazandırılması, diğer pek çok eğitim etkinliği'nin yanı sıra

özellikle uygulama okullarında yapılacak öğretmenlik uygulamalarına bağlı olarak gelişir. Öğrenci performansının yaratılmasında, sınıftaki öğretmen olumlu ve yapıcı faaliyetleriyle büyük rol oynar (Gökçe, 2003).

Öğretmenlik mesleği tarihsel açıdan sürekli gelişim ve değişim süreçleri içerisinden geçmiş ve geçmektedir. Niteliksel olan bu başkalaşımın hazırbulunuşluk kavramına olan etkileri olasıdır. Hazırbulunuşluğu etkileyebilecek durumsal süreçlerin öğretmen adaylarının öğrenme durumuna karşılık tavırları, ilgi ve ihtiyaçları, kavramsal gelişimleri ve değer olguları, çalışma yöntemleri olarak sıralanabilmektedir (Başaran, 1998).

Öğretmen hazırbulunuşluklarının incelenmesi, Covid-19 pandemi sürecinde öğretmen eğitimlerindeki olağan durumu ortaya çıkarmak açısından önemlidir. Buna bağlı olarak ortaya çıkan durumun öğretmen adaylarının mesleki hazırbulunuşluğuna bir etkide bulunup bulunmadığı ve etkinin hangi yönde ve düzeyde olduğunun anlaşılması önemlidir. Sorunu tanımlamak ve çözüm yolları üretmek, öğretmen eğitimlerinin çevrimiçi platformlarda niteliğinin arttırılmasına katkı sağlamaktadır. Eğitimini çevrimiçi platformlardan devam ettiren öğretmen adaylarının bu durum çerçevesinde kendi eğitimlerini gerçekleştirmeleri söz konusudur.

Akdemir 2011 yılındaki çalışmasında; Yükseköğretim kurumları, öğrencilerin değişen ihtiyaçlarını karşılamak için internet üzerinden çeşitli eğitim programları sunmuş olduğunu ve bu programlar zamana yayıldığı için yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitimi birleştiren harmanlanmış öğrenme uygulamaları her düzeyde ve tüm disiplinlerde daha yaygın hale gelmelidir. Kısmen veya tamamen öğrenci ihtiyaçlarına cevap vermek için internet üzerinden ulaştırılan eğitimin yakın zamanda yükseköğretimde bir standart olacağı vurgulanmıştır.

Karaoğlu Yılmaz ve Yılmaz (2019)'a göre; kendi kendine öğrenme, yetişkin öğrenenler genelinde olduğu kadar öğretmen adayları için de önemlidir. Teknoloji, öğretim programlarının, içeriklerinin, materyallerinin ve öğretim yöntem ve tekniklerinin her zaman geliştirildiği ve güncelleştirildiği ölçüde eğitime entegre edilmiştir. Bu sürece yetenekli öğretmenler büyük ölçüde yardımcı olmaktadır. Bu değişim süreci sayesinde, ileri düzeyde kendi kendine öğrenme becerilerine sahip öğretmenler öğrenme ihtiyaçlarını belirleyebilir ve bunları ele almak için adımlar atabilirler. Böylece öğretmenlerin rolleri etkilemektedir.

1.2 Problem Cümlesi

Araştırmanın temel problem cümlesi; “Covid-19 pandemi sürecinde çevrimiçi eğitime yoluyla öğrenimlerini sürdüren öğretmen adaylarının mesleki hazırbulunuşluk düzeyleri ve yeterlik algıları ne düzeydedir?” olarak tanımlanmıştır.

Araştırmanın alt problemlerini belirlerken, uzun süreli yaşanan pandemi süreci dikkate alınmıştır.

Alt problemler;

1. Öğretmen adaylarının mesleki hazırbulunuşluk düzeyleri;

- a) Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine
- b) Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersini alma durumlarına,
- c) Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne,
- d) Öğretmen adaylarının önceden uygulama yapmış olma durumlarına,
- e) Öğretmen adaylarının yaşlarına,
- f) Öğretmen adaylarının Öğretmenlik uygulaması I-II derslerini alma durumlarına,
- g) Öğretmen adaylarının okullarda uygulama yaptıkları dönem sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

2. Covid-19 pandemi sürecinde çevrimiçi olarak aldıkları eğitimlerin yeterliliği konusunda görüşleri nelerdir?
3. Öğretmen adaylarına göre, okullarda yürütülen uygulama ve staj çalışmasının mesleki hazırbulunuşluk açısından katkısı nedir?
4. Öğretmen adaylarına göre, Covid-19 pandemi sürecinde okullarda uygulama çalışması gerçekleştirememelerinin mesleki gelişimleri üzerindeki etkileri neler olmuştur?
5. Öğretmen adaylarına göre, Covid-19 pandemi sürecinde okullarda uygulama çalışmasını çevrimiçi olarak gerçekleştirmiş olmaları, mesleki gelişimlerine hangi yönlerde/ ne tür etkilerde bulunmuştur?
6. Öğretmen adaylarının, çevrimiçi olarak sürdürülmekte olan öğretmen eğitimlerinin etkililiğinin artırılması için önerileri nelerdir?

1.3 Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı; son sınıf öğretmen adayların çevrimiçi eğitimde yaşadıkları zorluklar, yüz yüze olan eğitimlerde olası kazanımları ve becerileri hakkında görüş ve bakış açılarını değerlendirmektir. Her koşulda öğretmen adayları mesleki eğitimlerinin son yılında gerek uygulama dersinde gerekse diğer eğitim etkinliklerinde farklı bir eğitim süreci yaşamak zorunda kalmışlardır. Tüm bu değişimlerin 2019-2020 akademik yılı Bahar döneminde ve 2020-2021 akademik yılı Güz döneminde son sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adayları üzerinde ne tür etkilerde bulunduğu anlaşılmıştır.

Okullarda Uygulama derslerinin bu noktada değişime uğradığı kaçınılmaz bir gerçekliktir. Bu değişen durumun irdelenmesi ve anlaşılması, öğretmen yeterlikleri ve mesleki hazırbulunuşluk konularında yapılacak olan çalışmalara ışık tutacaktır.

1.4 Araştırmanın Önemi

Öğretmen adaylarına verilen eğitimin çevrimiçi platformlara taşınması beraberinde eğitim programlarında olası değişiklikleri de beraberinde getirmiştir. Özellikle 2019-2020 Bahar döneminde son sınıf düzeyinde olan öğretmen adayları, mesleki yeterlikleri ve hazırbulunuşlukları açısından en temel ders olan Öğretmenlik Uygulaması dersini okul uygulamaları yapmadan ve çocuklarla yüzyüze eğitim deneyimi yaşamadan, çevrimiçi olarak öğretim üyeleri ile eğitimlerini sürdürmüşlerdir.

Benzer biçimde 2020-2021 Akademik yılı Güz döneminde de öğretmen adaylarının dersi çevrimiçi sürdürmeleri gerekmiştir, durumun izleyen dönemde değişip değişmeyeceği bilinmemektedir. Her koşulda öğretmen adayları mesleki eğitimlerinin son yılında gerek uygulama dersinde gerekse diğer eğitim etkinliklerinde farklı bir eğitim süreci yaşamak zorunda kalmışlardır.

Buna bağlı olarak ortaya çıkan durumun öğretmen adaylarının mesleki hazırbulunuşluğuna bir etkide bulunup bulunmadığı ve etkinin hangi yönde ve düzeyde olduğunun anlaşılması önemlidir. Sorunu tanımlamak ve çözüm yolları üretmek, öğretmen eğitimlerinin çevrimiçi platformlarda niteliğinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Özel bir durumda yaşanan değişime bağlı olarak öğretmen hazırbulunuşluğunun incelenmesi, aynı zamanda öğretmen adaylarının bu süreçten hangi biçimde ve düzeyde etkilendiklerine ilişkin ileride yürütülecek farklı çalışmalara da kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

1.5 Araştırma Sayıtları

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenlik Programı mezun adayları, araştırmada kullanılan veri toplama aracı olan Öğretmenlik Mesleğine Yönelik

Hazırbulunuşluk Ölçeği'nin yanıtlanması, sorulara içtenlik ile yanıt verdikleri, doğru yanıtlar ile çalışmayı destekleyen veriler sağladıkları varsayılmıştır.

Araştırmada ikinci veri toplama aracı olan ve araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan görüşme sorularında; öğretmen adaylarının sorulara baskı altında olmadan ve içtenlik ile yanıtlayarak araştırmanın gerçekleşmesinde önem sağlayan verilere ulaşacağı var sayılmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin geçerlilik ve güvenilirlik analizleri tamamlandığında, araştırmanın geçerli ve güvenilir sonuçlar vereceği araştırma sayıtları arasındadır.

Araştırmaya katılacak gönüllü katılımcıların verdikleri yanıtlar doğrultusunda Covid-19 sürecinde çevrimiçi eğitimde yaşanan sorunları yansıtacakları varsayılmıştır.

1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma 2019-2020 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde ve 2020-2021 eğitim-öğretim yılının Güz ve Bahar dönemlerinde; Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölüm Okul Öncesi Öğretmenliği Programı son sınıf düzeyinde eğitim gören ve araştırmaya katılan toplam 104 öğretmen adayı ile gönüllü olarak görüşmeyi kabul eden 15 öğretmen adayının görüşleri ile sınırlıdır.

Araştırma, Köklükaya ve Yıldırım (2017) tarafından geliştirilmiş olan “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği” ve araştırmacı tarafından hazırlanmış olan Görüşme Formu'nda bulunan sorulardan elde edilen veriler ile sınırlıdır.

Bölüm 2

KURAMSAL ÇERÇEVE VE ALANYAZIN TARAMASI

2.1 Eğitimin Tanımı

Eğitim, amaç ve isteklerle başlayan, öğretim etkinlikleriyle devam eden ve değerlendirme ile biten evrensel bir süreçtir. Hedeflerin içeriği ve öğrenme için kullanılan öğretim yöntemleri kültürden kültüre değişebilir, ancak sürecin doğası değişmez.

Yirmi birinci yüzyıl, sanayileşme, kentleşme, küreselleşme ve aile sisteminde parçalanma nedeniyle çok kültürlülüğün ortaya çıkması ile karakterize edilmektedir. Belirtilen tüm bu değişimler eğitime yaklaşıma bakışı da değiştirmiş ve yaşam boyu öğrenme kavramının tartışılmasına neden olmuştur.

Örgün eğitimin sanayinin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayamaması nedeniyle yaşam boyu öğrenme kolayca benimsenmiştir. Bu nedenle, yukarıda belirtilen fenomen, örgün eğitimin eksik ve yetersiz yönlerinin tamamlanmasına veya daha önce bilinmeyen yeteneklerin keşfedilmesine izin verdiğinden, örgün eğitime alternatif olarak değil, bir tamamlayıcı olarak kabul edilmiştir (Berberoğlu, 2010).

Örgün eğitimin günümüz toplumsal ihtiyaçlarını tam olarak karşılık gelmediği ve kişinin örgün eğitimde farkına varamadığı yeteneklerin yaşam boyu eğitimle farkına varılması ve çeşitli alanlardaki eksikliklerin giderilmesi yaşam boyu eğitimle sağlanması günümüz toplumunun vazgeçilmez bir öğrenme disiplini haline gelmiştir.

Yaşam boyu öğrenmede amaç, bireyin yüksek bir yaşam standardını korumak ve hayatın farklı alanlarındaki değişimlerle başa çıkmak için gereken bilgi ve becerileri kazanmasıdır. Bir birey bu aşamalarda hayata uyum sağlamalıdır: gençlikte aileden yeni ayrılma, yetişkinlikte toplumun bir üyesi olma ve gelir elde etme ve sonunda ileri yetişkinlikte emekli olma. Birinci ve ikinci dönemlerde temel eğitim baskın bir role sahipken, sürekli eğitim veya yaşam boyu öğrenme baskın bir role sahiptir. Sonuç olarak, yaşam boyu öğrenmeye iş olanaklarının iyileştirilmesi, demokratikleşme, kişisel ihtiyaçlar, değişime uyum sağlama ve küresel kalkınmayı sağlama gibi çeşitli nedenlerle ihtiyaç duyulmaktadır (Turan, 2005).

Bilgi toplumunun azalan yönlerinden biri okul ihtiyacı olsa da, öğrenme sınırlarının ötesine geçerek daha hızlı ve daha keyifli hale gelmiş olsa da, bu okulun bilgi üretmedeki rolünü azaltmamıştır; aksine bu konuda daha da önemli hale gelmiştir. Bilgi toplumunda bilgi, kalite olarak hem daha yoğun hem de daha karmaşık hale gelmiştir. Karmaşıklığı nedeniyle bilgilerin kullanımında birçok sınırlama vardır. Sonuç olarak, okul, öğrencileri daha bilinçli ve seçici olmaya teşvik ederek, nasıl ve nasıl öğrendiklerini keşfetmelerine izin vererek ve bilgi ve bilgiye erişimi daha sistematik hale getirerek daha geniş bir etkinlik yelpazesi oluşturabilir (Balay,2004).

Dahası, eğitimin bir toplumun bütün faaliyeti olmasının yanı sıra bir toplumun tüm yaşamından başka bir şey olmadığı da söylenebiliyor. Eğitim yapmak yerine toplumu hareketlendirdi; toplum da eğitimle ifade edilir. Karşılıklı pekiştiren bu ilişkilerin bir sonucu olarak, toplumun damgası eğitime damgalanır ve eğitim toplumun kimliğini kazanır (Kurt, 2000).

Öncelik veya sıralamanın yerleştirilmesi gerektiğinde, toplum bir hedef olarak, eğitim ise bu amaca ulaşmak için önemli bir araç olarak görülebilir (Aslan,2001).

Eğitimin toplumsallaşma sürecinde etkisi olduğu çok uzun zamandır bilinmektedir. Toplumsallaşma ve eğitim iç içe geçmiş iki çemberdir. Bu çemberlerin orta noktasında bulunan bireyler, toplumun esas temel ögesidir.

Toplum ile eğitim arasındaki ilişkinin asıl sebebi, yaşam koşullarındaki farklılaşmaya rağmen, bütün toplumlardaki eğitilmek ve öğretilmek zorunluluğunun bir ihtiyaç olmasından kaynaklanmaktadır. Bütün toplumların ayrı ayrı bir yapısı vardır ve bu toplumlar yapılarını yeni bireyler ile yenilemektedirler ve birbirlerine benzer yapıda olan toplumlarda mevcuttur. Zaman geçtikçe arkadan gelen nesil şimdiye ve öncekilere göre değişmekte ve yenilenmekte olup dolayısı ile toplumun yapıları da değişmektedir. Bu yeni gelen nesile ve toplum içeriisine katılan yeni bireylere mevcut kültürün, ahlaki değerlerin, konuşulan dilin değerlerinin ve kurallarının aktarımı gerçekleştirilir. Kısaca özetlemek gerekirse kişilik edinme süreci öğrenmenin ürünü olarak karşımıza çıkar. Öğrenme sürecinde kişilerin yaşadığı toplumun özelliklerinin büyük bir etkisi vardır. Çünkü kişi yaşadığı topluma göre şekillenir ve gelişme ortamı bulur.

Eğitimin bilişsel kaliteyi, hoşgörüyü ve anlayışı geliştirmek için bir araç olarak algılanması, gelecek nesli küreselleşmenin gerçeklerini kabul etmeye hazırlamalıdır. Okullar ve öğretmenler, bu bağlamda öğrencilerin karakterlerini şekillendirmek için daha büyük bir yükümlülük altındadır. Bu nedenle öğretmenin toplumdaki rolü gelişimi için çok önemlidir. Toplumsal bir değişim söz konusudur. Bu değişiklikler esas olarak eğitimden etkilenir. Toplumsal yapı içinde değişimleri hazırlamak ve başlatmak için her toplumun girişimlere ihtiyacı vardır. Bir eğitimcinin sorumluluğu, toplumsal değişimin aracısı olarak hareket edecek bireyleri yetiştirmek ve onları toplumsal değişim üretecek şekilde hayata hazırlamaktır (Vahap,2003). Bu açıdan

öğretmenlerin yetiştirilmesinin çağın gereklerine uygun biçimde gerçekleştiğinden emin olmak gerekir.

Öğretmen yetiştirme ile ilgili sorunların çözülmesi , öğretmen yetiştirme sisteminin işleyişinin ve sürekliliğinin sağlanması ve ülkemizin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması açısından önemlidir. Öğretmen yetiştirme politikaları ve siyasal düzenin oturması açısından, amaçları önceden belirlenmiş ve demokratik bir toplumun var olması, bazı ortak değerlerin yaygın olarak kabul edilmeden, vatandaşlarının en az okuryazarlık ve bilgi derecesine sahip olmadan mümkün değildir. Eğitim her ikisine de katkıda bulunur. Sonuç olarak, bir çocuğun, gencin ve en genel anlamı ile bir toplumun eğitiminden elde edilen kazanç sadece çocuğa veya anne ve babasına değil, toplumun diğer üyelerine de etkide bulunarak daha geniş kitlelere yayılma alanı bulur; çocuğunun eğitimi istikrarlı ve demokratik bir toplumu teşvik ederek diğer insanların refahına ve gelişimlerine katkıda bulunmaktadır.

2.2 Toplumda Öğretmenin Roller

Roller, toplumdaki belirli bir yerle veya bir grup içindeki belirli bir statüyle ilişkili davranışlardır. Hak ve sorumluluklar tarafından yönetilirler (Akyüz,2001). Tezcan'a (1997) göre ise davranışların birkaç örneği bir sosyal işlev etrafında bir araya geldiğinde, ortaya çıkan birliktelik sosyal rol olarak adlandırılır. Sosyal rol Ralf Linton tarafından statünün dinamik tarafı olarak görülmüştür. Bir bireyin hak ve sorumlulukları, yerleştirildikleri pozisyonun değerlerini ve temel hedeflerini gerçekleştirmeye yönelikse, o zaman rollerini yerine getirmiş olduklarını söylemiştir (Akyüz, 2001).

Esasen roller, genel olarak bir idari yapı, sosyal grup, aile veya toplum içinde yeri, konumu veya konumu veya statüsü olan kişi veya kuruluşlardan beklenen

eylemlerdir. Başka bir deyişle, rol, bir yapı içindeki unsurlardan beklenen resmi ve gayri resmi davranışların bir kombinasyonudur (Akyüz, 2001).

Ülkemizde ve dünya ülkelerinin genelinde öğretmenler toplum içerisindeki bireylere örnek olmakta ve yetiştirdiği insanlar ile toplumun durumu şekillenmektedir. Toplum olarak öğretmenlere yüzyıllar boyunca saygınlık gösterilmiş ve diğer birçok meslek dallarına oranla değerli olarak görülmüştür. Bu durumun en önemli nedeni ise öğretmenlerin üstlerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeleri ile mümkün olmuştur. Toplumda öğretmenin yerine getirmesi gerçekleştirmesi gereken önemli rolleri vardır. Temel amaç öğrencilere kaliteli bir eğitim vermek ise, öğretmenlerin geleceğe hazır olması gerekir. Bu sebepten ötürü öğretmenlerin bu becerileri edinmeleri sağlanmalı ve hem başlangıç hem de sürekli eğitim buna göre düzenlenmelidir.

Geleceğe hazır olmak için, öğretmenlere günümüz dünyasında gelecekteki öğrencilerine nasıl daha yardımcı olacakları ve gerekli becerileri nasıl geliştirecekleri öğretilmelidir. Eğitimciler, içinde yaşadığımız dünyayı ve öğrencilerinin zihinlerini ve kalplerini nasıl besleyebileceğimizi sağlam bir şekilde anlamalıdır. Bu nedenle öğretmenler mesleklerini sosyal değişime uygun ve sürekli olarak kendilerini geliştirecek nitelikler kazanmalıdırlar. Hizmet öncesi öğretmen eğitimi ve sürekli mesleki gelişim gereklidir (Gültekin,2020).

Okul sistemi içerisinde öğretmenlerin öğrencilere, çevreye ve okul ortamındaki idarecilere yönelik farklı rolleri vardır.

W.R. Mann (2000), yapmış olduğu düzenlemede öğretmenin rolünü altı başlık altında toplamaktadır (akt: Özyurt, 2000).

“Uzman” rolü; bilgi aktarımının ve dalın gereklerini profesyonel şekilde gerçekleştirilmesidir. Rolün gereği olarak yerine getirmesi gereken sorumluluklar

dinlemek, mesleki hazırlık, ders planlamasını ve eğitim kaynaklarının temin edilip sunulması, soruların yanıtlanması ve öğrenciye yönelik uzman bir yönlendirme faaliyetini gerçekleştirmek gibi birçok özelliği içerir.

“Otorite” rolü; amaçları belirleme ve amaçlara ulaşabilmek için yöntemler ve stratejiler belirleyerek bu kurallara uymak anlamına gelir. Otorite rolünün hâkim olduğu etkinlikler, yapı ve kalite ölçütlerinin belirlenmesi, sonucun değerlendirilmesi süreçleridir.

“Sosyalizasyon ajanı” rolü; amaçları ve yükselebilmek perspektiflerini aydınlatma, öğrencileri bu doğrultuda hazırlamak olarak tanımlanır.

“Destekleyici” rol; öğrencinin kişiliğine uygun bir şekilde yaratıcılığına destek vermek ve yönlendirmek, ona eğitim hayatında karşılaştığı zorlukların üstesinden gelmesi için yardım etmek. Destekleyici rolü gereği öğretmenlerin yerine getirmesi gereken faaliyetler, öğrencileri her anlamda desteklemek ve geliştirerek yetiştirmek, onların ilgilerinin ve yeteneklerinin gelişimi ve farkındalığını arttırmak için bilinçlendirmek, öğrencilere sorunları karşısında yardım etmek onları yönlendirmek, onlara amaçlarını gerçekleştirebilmek ve engelleri kaldırmak konusunda anlamayı ve problem çözme becerisini arttırmayı ve kullanmayı öğretmek.

“Benlik ideali” rolü; özel bir alanda bir araştırma konusunda azimli ve istekli konuma gelmeyi, merak ve heyecan duymayı, değer bilmeyi öğretmek olarak tanımlanabilmektedir. Benlik ideali rolü gereği, öğrencinin kendine yönelik olan amaçları için uğraşmayı ve çaba göstermeyi değerli görmesi için çaba harcar.

“Bireysel şahıs” rolü; öğrenciyi birey olarak değerlendirmek ve öğrenciyi insan olarak değerlendirmek için gerekli ve kendine özgü olan faaliyetleri için kişisel gereksinimlerinin ve yeteneklerinin kontrolünü ve planını aktarmak. Bu rolün temel

sorumlulukları öğrencileri bağımsızlığa ve serbestliğe cesaretlendirmek, motive etmek için güven verici ve sıcak samimi bir öğrenme ortamı gerçekleştirmeyi gerektirir.

Öğretmenin öğrenciye yönelik rolleri ise şu şekilde gruplanmaktadır (Tezcan,1997:274):

Bilgi Yayıncılık: Öğrencilerle etkili bir ilişki kurmak için, öğretmen rolünün bilgi aktarmak, öğrenme ve bilgi akışına aracılık etmek ve mesajı iletmek olduğunu fark etmelidir. Öğretmenler bu konudaki performanslarına göre değerlendirilmelidir. Öğrenciler sınavlara girip, onları geçiyor, sınıfta kalıyor, sonra derecelendiriliyor. Öğretmen bilgileri aktardığı için öğrenci aldığı eğitim karşısında o kadar başarılı oluyor. Son yıllarda eğitimdeki gelişmeler değiştiğinden, öğretmenler öğrencilere kendilerini kötü hissettirmemeye çalışmak yerine, bilgi ve teknolojideki hızlı değişiklikler nedeniyle bazı konuları bilmeyebileceğini açıklamıştır (Çeliköz, 2004).

Disiplin Sağlayıcılık: Öğretmen eğitim için sınıf ortamını planlamalı ve kontrol mekanizmasını yaratmalıdır. Disiplin rolü öğrenciler için diğer rollerin yerine getirilmesinde zemin oluşturulmasını sağlar. Öğretmen sınıfa hâkim olmak ve yönetimi elinde tutmak zorundadır. Öğretmenler öğrencilerin doğru olan davranış ve tutumlarına karşı takdir eder ve ödüllendirir, doğru olmayan tutumsuz davranışları ise cezalandırma görevini yerine getirir. Bunların yanı sıra disiplin kavramının insanın hayatında ki rolünün değerini öğrencinin anlamasını sağlar. Öğretmen, kendi davranışları ile başarının temel öğelerinden olan disiplin ve disiplinli çalışmayı, öğrencilerine benimseterek, kalıcı izli davranış haline gelmesini sağlayabilmelidir (Ataünal, 2000).

Yargıçlık: Öğretmen bir eğitim ortamında bir yargıç gibi haklıyı ve haksızı ayırır. Disiplini otoritesini kullanarak korur. Öğrencinin performansına ve sınavlardaki gidişatına bakarak başarısını yargılar. Değerlendirme biçimleri öğretmenden

öğretmene değişiklik gösterebilir. Öğretmenin yargıçlık rolünü, bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde haksız karar vermesi ile yargıçlık rolünü oynamada başarısız yapar. Öğretmenin yargıçlık rolünü uygun olarak yerine getirmemesi, öğrencinin performansı düşürerek akademik hayatını olumsuz etkileyebilir. Yargıçlık rolü, öğretmen yetiştirme programlarında ölçme değerlendirme ve sınıf yönetimi davranışlarının kazandırılmasıyla geliştirilmektedir (Çeliköz, 2004).

Danışmanlık: Danışmanlık rolü öğrencilerin psikolojik anlamda daha rahat bir eğitim hayatı sürmelerine yardımcı olur. Öğrenciler bazı zamanlar öğretmenleriyle gerek okul hayatlarıyla ilgili gerekse de dışarıda ki hayatlarıyla ilgili problemleri paylaşmak, çözüm yolu bulmak isterler. Öğretmenler öğrencileri ile en fazla zamanı geçiren bireylerdir. Dolayısıyla öğrencinin gelişimini ve gidişatını gözlemleyerek, meslekî, eğitimsel, kişisel ve sosyal sorunlarını daha iyi tanıyabilir ve ona yardımcı olabilir. Öğretmen, kariyer/meslekler ile ilgili tereddütleri olan çocuklara ve gençlere yönelik rehberlik etmeye hazırlıklı olmalıdır. Öğretmenlerin bu beceriye sahip olabilmesi için, meslek öncesi eğitimde gelişim, rehberlik ve iletişimle ilgili dersler olarak danışmanlık rolü kazandırılmaya çalışılmaktadır.

Önderlik: Eğitimciler, öğrenme ve eğitim sürecini yönetir ve planlı bir şekilde kontrol ederler. Gençlerin ve çocukların eğitim ve öğretim hayatındaki istedikleri asıl amaçlara ve başarıya erişebilmeleri için onları teşvik edip, bilgilendiren ve yönlendirip yol gösteren kişidir. Öğrenciler karşılarındaki öğretmeni bir lider görevinde görerek örnek alıp, onun gittiği yoldan gitmek isterler ve bu şekilde öğretmenlerinden güç alırlar. Uygun olmayan davranış ve tutumlar karşısında öğrencilere alışılmışın dışında bir ceza veya tutum sergilemek ters etki yapar. Aynı zamanda doğru ve yerinde olmayan bir ceza öğrenci üzerinde onun kişiliğini etkileyecek kalıcı psikolojik hasarlar bırakabilir ve önderlik rolünü etkisiz kılar. Bu

nedenle öğretmenler öğrencilerinin sergiledikleri davranış ve tutumlar karşısında nasıl ve ne şekilde davranılması gerektiğini iyi bilmeli ve bu konuda gerekirse eğitimler verilmelidir.

Toplumsallaştırma: Öğretmenin çocuğun okul ortamında toplumsallaşmasını ve sosyalleşmesini sağlamaktır. Öğretmen toplumsallaşma ve sosyalleşme görevini sınıf ortamında bilgi aktarımı sırasında birebir yüz yüze gerçekleştirdiği gibi eğitim süreci ile ilgili her alanda ve örtük müfredat içerisinde de yerine getirir. Günümüzde, değişen toplumsal yapılar içinde öğretmenlere öğrencilere bilgi kazandırmanın yanı sıra yeni görevler yüklenmiştir ve öğretmenlerden yeni bir ruh taşıyan, evrensel değerleri benimsemiş nesiller yetiştirmeleri ve onlara vatandaşlık eğitimi vermeleri beklenmektedir. Yeni yetişen nesli evrensel değerlere sahip bir birey olarak toplumsallaştırma görevi öğretmenlikte ön plana çıkan rollerden biri haline dönüşmüştür.

2.3 Öğretmen Eğitimi

Çoğu öğretmen eğitimi, bir kolej veya üniversitedeki bir lisans programı gibi başlangıç eğitimi ile başlar, ancak bir adayın öğretmen eğitimine başlaması için başka yollar vardır. Bir öğretmen bir derece programını tamamladığında ve sertifikayı aldıktan sonra, öğretmen tam zamanlı ders verirken eğitimine devam edebilir. Sürekli eğitim kursları, seminerler ve mesleki gelişim faaliyetlerinin tümü devam eden öğretmen eğitiminin bir parçası olarak kabul edilir.

Çoğu durumda, bir öğretmen adayı bir kolej veya üniversitedeki bir öğretmen yetiştirme programına katılarak, eğitim alanında lisans derecesi kazanmalarını sağlar. Bir öğrenci daha sonra bir yüksek lisans, doktora veya mesleki sertifika alarak öğretmen eğitimine devam etmeyi seçebilir. Ancak bir lisans derecesi tamamlandıktan sonra, öğretmen bunun yerine sertifikasyon için gerekli sınavları almayı ve hemen

öğretime başlamayı seçebilir. Birçok okul bölgesi bir öğretmenin öğrettiği diğer eğitim gereksinimlerini yerine getirmek için tam zamanlı çalışmasını gerektirir. Bu genellikle, eğitimde veya öğretmene sınıfta eğitim sağlama konusundaki bilgilerini, becerilerini ve tekniklerini geliştirecek başka bir alanda yüksek lisans derecesi kazandırmayı içerir.

Bir öğretmen göreve atandıktan sonra ilk birkaç yıl daha deneyimli bir öğretmen veya yöneticinin gözetimi altında geçirilebilir. Bu, bazen öğretmen eğitiminin bir parçası olarak kabul edilir ve öğretmene, yeni beceriler öğrenebileceği ve yeni bir çevreye adapte olabileceği bir mentor'a izin vermesi anlamına gelir. Bu aşama bittiğinde veya bu aşama devam ederken, bir öğretmen eğitimi ilerletmek için kısa ve uzun vadeli hedefler geliştirmekle sorumlu olacaktır. Öğretme alanında sürekli eğitimin bu süreci, bazen mesleki gelişim olarak bilinir ve öğretmenin öğretme yeteneğini geliştiren herhangi bir sayıda aktiviteyi içerebilir. Meslek içinde eğitimin devamında öğretmenlerden farklı eğitim etkinliklerine katılmaları beklenir. Bunlardan bazıları MEB tarafından düzenlenmiş yüz yüze ya da çevrimiçi eğitimler olabileceği gibi, bazı durumlarda da üniversitelerce eğitimler yürütülebilir.

Öğretmen yetiştirme sisteminin sürekli izlenerek sorunlarının çözülmesi ve geliştirilmesiyle, eğitim sistemi etkin kılınabilir (Özer,1990).

Eğitim sistemi belirli aralıklarla yaşanan çağın yaşam şartlarına ve gelişen teknoloji ile de birlikte yinelenir ve yenilenir bu düzenleme sayesinde eğitim her zaman güncel ve toplum ihtiyaçlarına cevap veren temel kaynak niteliği taşır. Buna ek olarak ise ilgili bakanlık tarafından belirli aralıklarda mevcut eğitim sisteminin ne derece faydalı olup olmadığı veya eksiklikler nelerdir bunların saptanması için kontroller ve araştırmalar yapılması gerekmektedir.

Öğretmen eğitimi programlarının, öğretim yöntemleri, epistemoloji ve alan bilgisinden oluşan saç ayağının üzerine dengeli bir şekilde oturtulabilmesi için, ne kadar epistemolojik bilgi? ne kadar alan bilgisi? Ve hangi öğretim yöntemleri? sorularının cevapları iyi saptanmalıdır (Baki,1997).

Türkiye’de 1982 yılına kadar öğretmen eğitimi Millî Eğitim Bakanlığı’nın okulları tarafından gerçekleştiriliyordu. 1982’ye kadar siyasi çıkar ve düşüncelerin de etkisiyle öğretmen yetiştirme programlarında bir çok değişiklikler olmuş ve nicelik ön planda tutularak nitelik göz ardı edilmiştir. Öğrenci sayılarının giderek artması öğretmen yetiştirmeyi gerekli kılmış ve bununla birlikte etkin olmayan ve uyum bulunmayan öğretmen yetiştirme programlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Öğretmen yetiştirme görevi 1982 tarihinde üniversitelere devredilmiştir. Bu süreçte birlikte öğretmen yetiştirme sistemi yeni bir statü ve yapıya kavuşmuştur. Öğretmen yetiştirme görevi üniversitelere, istihdam ise Millî Eğitim Bakanlığı’na devredilmiştir (Duman, 1988; akt. Azar,2011). Böylece öğrenmen niteliğine verilen önem, eğitim kalitesini olumlu yönde etkilemiş ve seçicilik artmıştır.

Öğretmen yetiştirme programlarının üniversitelere geçmesine rağmen, günümüzde ideal öğretmen yetiştirmede yetersiz kaldığı iddia edilmekte ve sorunun çözümü için farklı öneriler ortaya sürülmektedir (Azar,2011). Yapılan araştırmalara göre eksik kalan husus öğretmen adaylarının ruh halleri ve eğitim bakımından ideasının göz ardı edilmesi olmuştur. Bu noktada karşımıza bir diğer etken olan, yeterlilik çıkmaktadır. Öğretmen yeterlilikleri, bireyin aldığı eğitimler ile çapraz bir ilişki halindedir. Bilgiyi aktarmak ve aktarılan bilgiyi uygulamak bu hususta önemlidir. Teorik bilgilerin pratikte uygulanabiliyor olması oldukça önemlidir aksi halde teoride kalan bilgi aktarılan bireye bir fayda sağlamayacaktır.

Öğretmenlerin mesleklerini icra ederken karşılaşacağı olumsuz koşullarda bilinçli ve gerektiği gibi davranması gerekmektedir. Aynı zamanda okullarda sosyo-ekonomik ve kültürel yönlerden farklı öğrencilere yönelik davranış sergileyerek sınıf içinde daha etkili olması gerekmektedir. Öğretmenlerin bu şekilde davranış sergileyebilmeleri için mesleki eğitimleri sırasında bu becerileri kazandırılması gerekmektedir (Basinger, 2000; akt. Adıgüzel 2008).

Öğretmen Eğitimlerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar: Etkili öğretmen eğitiminin uygulanılabilmesi farklı etkenlere göre değişkenlik göstermektedir. Gürşimşek (1998) çalışmasında dikkate alınması gereken ilkelerden bahsetmiştir. Bunlar;

1.Öğretmen eğitimi, öğretmen adaylarının dört yıllık lisans öğretimleri boyunca mesleğe hazırlanmasından daha geniş bir konjonktürde ele alınmalı, mesleğe adım atan bireylerin emekliliklerine kadar devam eden bir "yaşam boyu öğrenme süreci" olarak algılanmalıdır.

2. Aday öğretmenlerin mesleğe hazırlanmasında önemli bir fonksiyona sahip olan okul uygulaması çalışmaları, alanda çalışan öğretmenlerin bilgi ve deneyimlerini tazelemeleri açısından da önemli bir olanaktır. Eğitim Fakülteleri, bu çalışmaları planlama sürecinde sadece kendi öğretmen adaylarının değil, uygulama yapılacak okullardaki öğretmen kitlesinin de gereksinimlerini dikkate almalıdır.

3. Uygulama okullarında, mesleğe hazırlanan aday öğretmenlerin eğitimlerinin yan sıra, halen alanda görev yapmakta olan öğretmenlerin gereksinim duydukları alanlarda yetiştirilmeleri açısından da çeşitli eğitim programları planlanmalı ve yürütülmelidir.

4. Etkili bir mesleki eğitimin okul temelli olduğu, ancak öğretmenlerin deneyim ve gereksinimleri üzerinde temellendirildiğinde bunun öğretmenlere

benimseneceği unutulmamalıdır. Bu görüştten hareketle, çağdaş bir öğretmen eğitimini oluşturma sürecinde "öğretmenler için" değil, "öğretmenlerle birlikte" çalışma anlayışı benimsenmesidir.

5. Eğitim Fakülteleri ile uygulama okulları arasında kurulacak iş birliği, her iki tarafın da sorumluluk yüklendiği, karşılıklı fayda esasına dayalı, amaç ve işleyişin birlikte kararlaştırıldığı profesyonel bir çalışma ortamında biçimlendirilmelidir.

2.3.1 Öğretmen Yeterlilikleri

Yeterlilik kavramı bir vazifeyi, işlevi yerine getirebilen, etkili gereksinimlere cevap veren, ihtiyaçları karşılayan anlamına gelen bir kavramdır (Türk Dil Kurumu | Sözlük, 2019). Öğretmenlik mesleği, mesleki statüye sahip alanlardan biri olup, eğitim sektörü ile ilgili sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutları olan, alanında özel uzmanlık ve becerilere dayalı akademik araştırma ve mesleki formasyon gerektirmektedir.

Türkiye’de de Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenlerde aranacak nitelik ve yeterlilikleri belirler. Öğretmenlik mesleğinin 1739 sayılı Kanun olan Milli Eğitim Temel Kanunu’nda "uzmanlık mesleği" olduğu açıklığa kavuşturulur. Bu Kanunun 45 inci maddesinde belirtildiği üzere "öğretmen adaylarının genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik eğitim bakımından arayabilecek nitelikler Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenir." 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesine göre öğretmen yetiştirme ve geliştirme genel müdürlüğü öğretmen niteliklerini belirleyecektir. Bu fıkrada Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü’nün "ilgili birim kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde öğretmenlerin nitelik ve niteliklerini belirlemesi ve geliştirmesi" beklenmektedir (Yetiştirme, Ö., ve Müdürlüğü, E. G.,2006).

Öğretmenin yeterliliği, bilgiyi aktarma yöntem ve stratejileri kadar öznel yaşantılarını yansıtabilme ve irdeleyebilme becerisinin gelişmesine de bağlıdır. Öğretmen bu yeterliliği ile karşılaştığı günlük problemlere daha doğru çözümler üretebilir ve öğrencinin ihtiyaçlarına daha bilinçli yaklaşabilir (Gürşimşek,1998).

Öğretmenlik mesleğine hazırlık, genel kültür, öğretim yapılan da bilgilenme ve öğretmenlik formasyonu sayesinde gerçekleştirilmektedir. Her meslekte olduğu gibi öğretmenlerin de meslekleriyle ilgili bilgi ve becerilere sahip olabilmesi için gerekli formasyondan geçmeleri gerekmektedir. Çeşitli bilim alanlarında çalışacak öğretmenlerin alanlarının öğretimini etkinlikle yerine getirebilmeleri, gerekli formasyona sahip olmalarıyla mümkündür (Karataş,2020).

Öğrenciler öğrenmekle ve eğilmekle yükümlü olup, öğretmenlerde onları eğitmekle, rehberlik vermekle, eğitmekle kendi becerilerini geliştirerek bu etkiyi öğrencilerine vermeyi yani kısacası sağlıklı bir şekilde onları yetiştirmekle görevlidir. Öğretmen sınıfı ve okulu planlı bir çerçeve içerisinde yönetir ve bir düzene oturtur. Öğrencilere gerekli ders kaynaklarını temin edip, eğitimi sağlıklı bir şekilde ve ortamda gerçekleştirir. Öğretmenin eğitim hizmetini iyi bir şekilde gerçekleştirebilmesi ve öğrencilere sunması için yetenek, özel alan eğitimi, genel kültür ve pedagojik formasyon eğitimini kazanarak öğrencileri bu şekilde yetiştirmesi gerekir (Göçer,2014).

2.3.2 Etkili Bir Öğretmende Bulunması Öngörülen Özellikler

Öğretmenin önemli bir bileşeni olan etkililiği, öğrencinin öğrenmesine doğrudan katkı sağlayan önemli bir değişkendir. Etkili, unutulmaz öğretmenlerin en önemli özellikleri öğrencilerinde bıraktıkları izdir. Zaten bir öğretmenin en büyük sermayesi de öğrencileridir.

Bu izler doğrudan öğretmenlerin etkinliğiyle bağlantılıdır. Öğretmen etkinliğinin önündeki ana engellerden biri, yönetimden ve diğer öğretmenlerden destek eksikliğidir. Ancak unutmamak gerekir ki öğrenciyi en iyi tanıyan personel her şeyden önce okulun yönetimidir; bu bilgiler öğretmenle paylaşılmalıdır.

Okul yönetimleri öğretmen etkililiğinin önünü açacaktır.

Çelikten (2005) etkili bir öğretmende bulunması gereken özellikler aşağıda belirtmiştir.

- Farklı inanç ve görüş olan gruplara saygılıdır.
- Kılık kıyafetine ve özbakımına özen gösterir, düzenlidir.
- Sabırlı, olaylar karşısında dayanıklı ve duygularını kontrol altında tutar.
- Kişisel gelişime önem verir ve eleştirilere karşı açıktır.
- Öğrencileri teşvik edici özelliklere sahiptir.
- Kişisel sorunlarını mesleki görevlerine dahil etmez.
- Düşünce ve davranışlarıyla öğrencilere rol modelidir.
- Öğrencilere karşı güler yüzlü, hoşgörülü ve sevecendir.
- Başarıya odaklanmıştır.
- Öğrencileri destekleyicidir.
- Sınıfta disiplini yapıcı ve eğitsel bir şekilde oluşturur.
- Öğrencilere karşı dürüst, objektif, sırdaş, güvenilir ve dosttur.
- Liderlik özellikleri taşır.
- Etkileyicidir.
- Arabuluculuk, hakemlik, temsilcilik özelliklerine sahiptir.
- Cesaret verici ve destekleyicidir.
- Çözüm odaklıdır.
- İleri görüşlüdür.

- Eğitim bilimlerinin temel kavramlarını tanır ve öğrenmeyi kolaylaştırır.
- Kendini sürekli yenileme gayreti içindedir.
- İletişim yeteneğine sahiptir.
- İyi bir gözlemcidir.

Öğretmenlerin mesleki eğitimleri sonucunda beklenen çıktılar üç ana başlık altında belirtilmiştir. Bunlar (MEB Öğretmene Yetiştirme Genel Müdürlüğü,2006);

- Alan Bilgisi:** Öğretmenlerin beraber çalışacakları ve öğretimleri gerçekleştirecekleri yaş gruplarının özellikleri ve öğretim sürecindeki kavramlar ve kavramların arasındaki ilişki bütünüdür.
- Öğretmenlik Meslek Bilgisi:** Öğretmenlik meslek bilgisi, öğretmenin sınıf yönetiminden başlayarak, öğrenci ile konuşma stiline kadar geniş bir skalayı içermektedir. Öğretmenlik meslek bilgisi kitaplardan okunarak da öğrenilebilirken, yaparak yaşayarak öğrenilmesi durumunda bireyin ustalaşmasına vesile olmaktadır.
- Genel Kültür:** Öğretmenlerin öğretimleri sırasında her koşulda kullanacakları meslek bilgileri haricinde genel kültür bilgilerine de ihtiyaçları olmaktadır. Genel kültür kapsamında öğretmenlerin birçok farklı alanda kendini eğitmesi, verecekleri eğitimlerin kalitesini arttırmaktadır.bir öğretmenin genel kültür bilgi düzeyinin yüksek olması öğrencilerin bilgi konusunda öğretmenlere olan güvenini ve hayranlığını da artıracaktır.

Etkili bir öğretmen sahip olduğu özelliklerinden ve niteliklerinden dolayı öğrencilerini de bu şekilde nitelikli ve donanımlı yetiştirmeye özen gösterir. Sahip olduğu nitelikler sayesinde başta öğrencileri olmak üzere toplum içerisindeki diğer

tüm bireyler tarafından üstün bir konumda tutulur ve bu doğrultuda bir saygıyla tanınırlar.

2.3.3 Öğretmen Eğitiminde Teknoloji Kullanımı

Teknoloji insan hayatına çok uzun zamandır büyük bir fırsat ve birçok kolaylıklar sağlamış ve insan hayatında vazgeçilmesi zor bir yer almıştır. Teknoloji hayatımızın birçok alanında birçok sektörde ve alanda büyük çaplı değişim ve dönüşümlere sebep olmuş, işlerin işleyiş sürecinde ve bireylerin iş güçleri gibi alanlarda da temel dönüşümlere sebep olmasına sebep olmuştur.

Teknoloji ile tüm bu alanlarda meydana gelen değişim ve dönüşümlerden eğitim ve öğretim hayatı da hiç şüphesiz etkilenmiş ve dönüşümlere uğramıştır. Öğretmenler kişilerin ve öğrencilerin bilgi ihtiyacını karşılamak, eğitim ve öğretim ortamında etkili öğrenmeyi ve verimi arttırmak, alternatif başka seçenekleri geliştirmek ve kişiye sunmak ile ilgili yaşanan sorunların çözümünde teknolojiyi kullanarak çözüm üretmek istemişlerdir (Yeşilfidan,2019).

Kullanılmaya başlanan yeni teknolojik alet ve gereçler her ne kadar son sistem düzeyde bir donanıma sahip olsa da eğitim de etkin ve faydalı bir şekilde kullanabilmek için eğitim ortamında sunulacak eğitime uygun şekilde tasar edilmesi ve derse uygun şekilde bir plan program yapılması gerekmektedir. Aksi takdirde eğitim sunulan ortamda düzensiz bir şekilde teknolojiyi kullanmak farklı farklı problemlere neden olacaktır. Bu nedenle eğitimciler kullanacakları teknolojik alet hakkında bilgi sahibi olmalı, alet hakkında gerekli bilgi ve yeteneğe sahip olmalı ve sunulacak dersin içeriğine uygun bir teknolojik alet kullanımı ve bu kullanılacak teknolojik aletin farklı öğrenci profillerine uygun olup olmadığı kapsamında detaylı bir araştırma sonucunda bu hizmet sunulması daha sağlıklı olacaktır.

Bu kaliteyi korumak için öğretmenlerin hizmete katılmadan önce çok iyi eğitilmeleri ve gelişen bilim ve teknolojiye yararlanmaları gerekmektedir. Eğitimin kalitesini artırmak için eğitimde yeni teknolojilerin aktarılması ve kullanılması şarttır (Metin,2018).

Gelecekte, modern teknolojinin eğitimde kullanılması, öğrencilerin daha kolay, daha hızlı öğrenmelerini sağlarken, aynı zamanda öğretmenlerin iş tatminini sağlayacaktır. Çağdaş eğitimde, kaliteyi artırmak için öğretmenler ve teknoloji entegre edilmelidir (Davis, 2003). Öğretmenin teknoloji araçlarını kullanmaya ve araçları kullanmaya karşı geliştirdiği olumsuz tutumları değiştirmeye ikna edilmesi gerekir.

Eğitimciler teknolojik gelişmelere ayak uydurabilmek için hizmet içi eğitim kurslarına katılmaları önemlidir. Aynı şekilde okul yöneticilerine de gerekli bilgilendirmeler yapılmalı, öğretmenlerin eğitim teknolojilerinden yararlanabilmeleri için seminerler düzenlenmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde teknolojiye verimlilik artırılmalı, öğretmenlerin eksiklikleri giderilmelidir.

Günümüzde yaşanan dünya genelinde ki Covid-19 pandemisi nedeni ile öğrenciler ve öğretmenler çok uzun bir süre okul ortamından uzak kalmışlardır. Fakat teknolojinin oldukça gelişmesi ve yaygınlaşması nedeni ile eğitim aksamadan devam etmiştir fakat yine de öğretmenin birebir yüz yüze eğitim verememesi nedeni ile bir o kadar sorunda yaşanmıştır. Bununla birlikte, bahsedilen tüm eksikliklere öğretmen eğitimindeki yetersizliklere rağmen, teknoloji bu olumsuz ve sıkıntılı süreçte eğitime çok büyük bir katkı sağlamıştır.

2.4 Covid-19 Pandemisi Sürecinde Öğretmen Eğitimi

Öğretmenler uzun zamandır uzaktan eğitimi eğitilmek ve hızla değişen bilimsel ve teknolojik ortama uyum sağlamak için kullanmışlardır. UNESCO, Eğitim Enstitüsü ile yıllar önce göçmenlere yönelik ilk eğitimci eğitim programına öncülük

etti. UNESCO'nun 1960'lardaki uygulamasıyla ilk yapılandırılmış uzaktan eğitim denemesi yapılmıştır. Bu süre zarfında UNESCO tarafından, sayıları 5 yıl içinde %90'dan %9'a düşen filistinli bir mülteci öğretmen yetiştirme kurumu kurulmuştur (Lynd, 2005).

Uzaktan eğitim ile öğretmen eğitmeyi hedefleyen bu proje kapsamında ki uygulamaların etkili olma düzeyi zaman zaman değişiklik göstermiş olsa da öğretmenlerin bu yol ile eğitilebilecekleri öğrenilmiştir.

Uzaktan eğitim yöntemleri zaman içerisinde teknolojinin gelişimi ile eğitim öğretim ortamında ki teknolojik alet ve gereçlerin gelişimi ile doğru orantılı bir şekilde gelişme alanı bulmuştur. Bu gelişme eğitimde kullanılan eğitim yöntemleri de yerini yeni yöntem ve uygulamalara bırakmıştır. Bunları şu şekilde saymak mümkün olacaktır: (Burns, 2011; 9-120)

- Uzaktan eğitimin baskı materyalleri ile yapılması, basılı kaynaklara yönelik iletişim türleri ile desteklenen bir uzaktan eğitim sistemi olup, aynı zamanda en eski yöntemler arasında bulunmaktadır. Eski bir yöntem olmasının yanı sıra en ucuz uygulama yöntemi olduğu bilinmektedir. Ucuz olması nedeniyle birçok ülkenin bütçesine uygun olduğu için birçok ülke tarafından kullanılmaktadır.
- İşitsel temelli uzaktan eğitim yöntemi ile eğitimcilerin yetiştirilip, geliştirilmesinde işitsel donanımlı eğitim materyelleri ile yapılan yayınları kapsar. Bu yayınlar öğretmenlerin yetiştirilmesi ve geliştirilmesi için yapılır ve okul ortamı dışında gerçekleştirilir. Etkili olmasından ki bir diğer faktör ise yayınlar ile gerçekleştirilen bu işitsel öğretimin daha ucuz olması nedeniyle daha fazla kitlenin tercih etmesi olmuştur.

- Televizyon Temelli/Televizyona Dayalı Uzaktan Eğitim yöntemi, görme ve seyretme ile ilgili öğrenme yöntemi en etkili öğrenme şeklidir. Bu nedenle televizyona dayalı öğretim yöntemi görme temelli öğrenmeye destek olur ve etkili bir öğrenme ortamı sağlar. Bu etkili öğrenme yöntemini yaygınlaşması ve benimsenmesi için öğretmenler arasında kullanımının yaygınlaştırılması ile bu yönetime olan güvenleri artacaktır. Eğitimcilerden istenen farklı uygulama yöntemlerini televizyona dayalı uzaktan eğitim, eğitim ve öğretim aktivite ve faaliyetlerinin kullanımı için yönlendirir, rehberlik eder ve öğretmenlerin zor durumların açıklanması gibi durumlar karşısında anlama becerilerini yükseltir. Aynı zamanda öğretmenlerin televizyondan izleyerek öğrendiklerini uygulamasını ve bazı durumları gözlemleyip, anlamlandırmasını sağlar.
- Multimedya Temelli Uzaktan Öğrenme yöntemi, yazılı, sözlü, işitsel ve görsel eğitim gibi birçok eğitim yönteminin bir arada kullanıldığı, birleştirildiği eğitim modelidir. Bu yöntem günümüze yakın zamanda kullanılmaya başlanmış olup gelişen yeni teknoloji ile de yenilenme ve dönüşüm aşamasına girmiş olup, oldukça etkili bir yöntemdir.
- Uzaktan öğrenme için Kurulmuş Web tabanlı uygulama yöntemi, kısa bir süre içerisinde gelişme ve yayılma imkânı bulan bir yöntemdir. Bu yöntem genellikle internete ulaşımın kolay olduğu her türlü ortamda ve internet altyapısı gelişmiş olan tüm ülkelerde kullanılmakta olup bu ülkelerde daha çok yaygınlaşma alanı bulmaktadır.

Web tabanlı öğrenme kapsamında gelişen teknoloji ile birlikte yeni uygulama yöntemleri gelişmiş olup, insanların hayatında bir öneme sahip olacak dereceye

gelmiştir. Özellikle mesleğe yeni başlayacak eğitimciler diğer öğretmenlere oranla bu uygulamalara daha hızlı uyum sağlayabilmişlerdir.

Uzaktan eğitim öğretmenlerin hem hizmet öncesi eğitimlerine hem de hizmet içi eğitimlerinin kullanımında önemli bir görev almıştır ve almayı sürdürmektedir.

Uygulanan uzaktan eğitim yöntemleri öğretmenleri yetiştirmenin yanı sıra onları mesleki anlamda geliştirmeyi, becerilerini yükseltmeyi ve sonuç olarak her an her yerde kaliteli bir hizmet sunumu ile öğretmen yetiştirmeyi sağlamaktır. Uzaktan eğitim modeli okul dışarısında eğitimi ve öğretimi gerçekleştirmek anlamında bir alternatif sunar, okulda verilen eğitimi destekler. Teknolojik aletlerin ve internetin yetersiz olduğu ortamlarda her zaman için okul içerisindeki birebir, yüz yüze eğitim daha sağlıklı olacaktır.

Perraton göre (2010), öğretmen eğitimi uzaktan eğitim ile destekleyici olmaktadır. Uzaktan eğitim öğretmenlik eğitiminin başlangıcında destekleyici olmaktadır. Aynı zamanda öğretmenlik mesleğinin kazandırılmasında uzaktan eğitim ve örgün eğitimlerle birbirini destekleyecek şekilde organize edilmektedir.

2.5 Öğretmenlik Mesleki Beceriler ve Hazırbulunuşluk Durumları

Öğretmenlikte uygulamalı yöntemler öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerini sağlayan eğitimler onların mesleki anlamdaki becerilerini, yeteneklerini ve bilgi düzeylerini artırarak alanlarında uzmanlaşmalarını sağlamaktadır. Mesleki becerisi, bilgisi ve alanına özgü yeterlilikleri yüksek olan , öğrenciye ve velilerine hangi durumlarda nasıl davranılması gerektiğini, nasıl tutumlar sergilenmesi gerektiğini değişen öğrenci profillerine ne tür şekilde davranılması gerektiğine hâkimdir.

Bir öğretmenin mesleki anlamdaki becerilerinin yüksek olması onların hem okul çevresiyle, velilerle hem de öğrenciler ile iletişimlerinin güçlü olmasını, sorun

özme becerilerinin yüksek olmasını ve öğrenciyi her anlamda yönetmeyi en iyi şekilde başarma potansiyellerine sahip olma özelliğini taşımalarına etken oluşturmaktadır.

Hazırbulunuşluk, öğrenebilme durumunun gereklerinden olan beceri ve ön koşul davranışların kazanılmasıdır (Ülgen, 1997). İçerisinde bulunan bu durumun yepyeni öğrenme durumlarına sahip olmak isteyen bireyin bütünüyle sahip olduğu özelliklerin tümü olarak da tanımlanmaktadır (Aydın, 2002). Temel kavramsal manada genel tanım olarak, bir durumun mental, duygusal, sosyal veya fiziksel alanlardan hazır olma durumuna denilebilir (Kaya, 2017).

Hazırbulunma durumunun kavramsal olarak açıklayan Thorndike, birey etkinliği yapmaya hazırsa etkinliği yapması mutluluk verir; birey etkinliği yapmaya hazır; fakat etkinliği yapmasına izin verilmezse bu durum bireyde kızgınlığa neden olur ve birey etkinliği yapmaya hazır değil ve etkinliği yapmaya zorlanırsa bu durum bireyde kızgınlığa neden olur' şeklinde açıklamıştır (Akt. Senemoğlu, 2009). Buna göre hazırbulunuşluk, farklı açılardan ve farklı yönlerden bir görevi yapmaya veya yapabilmeye hazır olmakla ilgilidir denilebilir.

Hazırbulunuşluğu, öz-yeterlilikle birlikte öğretmenlerin yenilikleri uygulamak için gönüllü olmaları da etkilemektedir (Rowe, 2000). Hazırbulunuşluğu yüksek olan öğretmenlerin eğitim verme konusunda, özgüven ve öz-yeterlik inanışlarının yüksek olması, eğitimin kalitesini arttırmaktadır (DarlingHammond, Eller ve Marcus, 2002).

Hazırbulunuşluk durumu, kişilerin herhangi bir davranışı veya tutumu göstermesi için gerekli özellik ve beceriye sahip olmasıdır. Ayrıca hazırbulunuşluk; kişinin genel ve özel becerilerini, öğrenmeye ilişkin tutumunu, sahip olduğu değer yargılarını, benlik duygusunu, güdülenmişliğini, alışkanlıklarını, ilgi alanlarını, ihtiyaçlarını, genel sağlık durumunu ve çalışma yöntemleri de dâhil olmak üzere

birçok olguyu kapsayan bir süreçtir (Başaran, 1998; Senemoğlu, 2009) ve Bloom'a (1995) göre öğrencinin özgeçmişi olarak ifade edilebilir.

Öğretmenler eğitim kurumlarında kişilerin gelişimi, eğitimi ve niteliklerinin artırılması için büyük bir özveriyle çalışıp, gerekli yeteneklere ve yeterliliklere sahip olması sebebiyle de kaliteli bir eğitim sunmaktadırlar. Donanımlı ve nitelikli bireyler yetiştirmek için dolayısıyla eğitimcilerin genel manada özellik ve niteliksel durumlara sahip olması gerekmektedir. Öğretim sürecinin niteliğinin artırılmasıyla eğitimin niteliği ve öğrenci başarısı da artmaktadır. Dolayısıyla öğretim süreci ve öğrenci başarısının birbirine paralel olduğu söylenebilir. (Dursun, 2017). Öğretme sürecinin iyileştirilmesi sadece yeterlilik ve başarı seviyeleri daha fazla olan öğretmenlerin sayısının artmasıyla mümkündür (Liston, Whitcomb ve Borko, 2006). Verilen eğitimler çağımız standartlarına çok uygun olsa dahi eğitimi veren öğretmenler yeterince bilgi, beceri ve niteliğe sahip olmadığı sürece kaliteli bir eğitimden söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle eğitimcilerin donanımlı olması öğrencilerin kaliteli bir eğitim alması demektir.

Eğitim Fakültelerinde öğretmen adaylarında branşlarına özgü eğitimlerin yanında formasyon eğitimi de verilmekte olup, bu eğitimin uygulamada ki öneminin farkına varılması gerekip, o şekilde bir eğitim süreci verilmeli ve çağımızın gereklerine uygun şekilde öğretmen eğitimi vermek ve yetiştirmek önem arz etmektedir.

Çağımızda verilen eğitimler her fakültede farklılık göstermekte olup, diğer fakültelerinde bu gelişmiş eğitimlere uyum sağlaması için fakültelerin ve diğer eğitim kurumlarının gerekli ve yeterli eğitimleri öğretmenlere belirli ve planlı şartlar doğrultusunda vermeleri gerekmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB, 2017) tarafından aşağıda görüldüğü gibi yer verilmiştir. Fakültelerde öğretmenlere kazandırılması gereken yeterlilikler ise şu şekildedir:

- Eğitimcilerin hem öğrencilere hem de okul içerisindeki ve çevresindeki bireylere karşı ön yargılı yaklaşmaması, sorun çözme becerisinin yüksek olması ve kriz durumlarında olayın üstesinden gelebilecek yeterliliğe sahip olmaları

- Gelişen yeni teknoloji ile okul ortamında da yerini alan teknolojik alet ve gereçleri kullanabilmesi, sözel eğitimin yanında görsel eğitimde destekleyebilmeli

- Her ğrenci profiline uygun yaklaşımı kullaabilme becerisine sahip, iletişim tekniklerini doğru şekilde kullanabilmelidirler.

- Sürekli ve değişen gelişen zamana uyumlu olarak mesleki ve kişisel anlamda gelişimini sağlamalıdır.

- Bir olaya yönelik çözüm odaklı olması gerektiği gibi yaşanılan sorunları da bir o kadar farketmeli ve ileri bir görüşe sahip olmak gibi daha birçok nitliğe sahip olmalıdırlar.

Yukarıda bahsedildiği gibi eğitimcilerin beceri ve gerekli donanım, nitelikleri ve yeterlilikleri kazanabilmeleri için eğitimcilerin ve eğitmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerine bağlıdır. Hazırbulunuşluk düzeylerine bağlı olmasının sebebi ise hazırbulunuşluk durumunun hem öğrenirken hem de öğretirken belirli becerilerin öğretmenlere kazandırılması için çok önemli bir faktör olmasıdır.

Hazır bulunuşluk, bireyin bir beceriyi gerçekleştirebilmesi için öncelikle gerekli olgunluk seviyesine ulaşması gerekir (Gibson ve Vinegradoff, 1986; akt. Senemoğlu, 2013, s.4). Eğitimciler için hazırbulunuşluk durumu mesleğe başlamadan önce gördükleri eğitimin onları mesleğe ne derece hazırladığı ile ilgilidir.

Öğretmenler için hazırbulunuşluk aldıkları eğitim kapsamında meslek hayatlarında karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelmede ne ölçüde hazır hale geldikleri ile ilgilidir (Black, 2003).Öğretmenler mesleğe başlamadan önce

hazırbulunuşluk düzeylerine göre kendilerini mesleğe başlamaya ne kadar hazır hissettikleri konusunda düşünceye ve bir öngörüye sahip olabilirler. Öğretmenler kendilerini bu şekilde daha özgüvenli, daha yeterli, daha etkin ve yeterli hissedeceklerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin eğitimlerinin mesleki beceri ve yetkinliğinin kazandırılması ve ne derece mesleğe hazır oldukları veya olmadıkları açısından adayların hazırbulunuşluk durumları önem taşımaktadır.

Yıldırım 2015 yılındaki çalışmasında öğretmen adaylarının mesleki hazırbulunuşluklarını araştırmış ve öğretmen adaylarının hazırbulunuşluklarının orta düzeyde olduğunu ve becerilerini eğitim ortamında tam olarak uygulayamadıklarını saptamıştır. Bu bilgi ışığında, fakültelerde öğrencilere mezun olmadan önce hazırbulunuşluk eğitiminin yeterli düzeyde verilebilmesi ve özgüvenin aşılması için verilen eğitimlere bu yönde eğitimlerin ağırlığı katılmalıdır. Öğretmenler mesleğe başladığı ilk zamanlarda sorun çözme becerisinin üstesinden gelmek gibi zorlu aşamalardan geçecekleri düşünüldüğünden de bu eğitimlere ağırlık verilmesi gerektiği üzerine odaklanılmalıdır.

Öğretmenlere eğitim verilirken yapılan eksikliklerin veya var olan problemlerin ne sonuçlar ve sorunlar doğuracağı tahmin edilmeli ve ona uygun önlemler alınması uygun olacaktır ve belli başlı şartların yanı sıra öğretmen adaylarının eksikliklerinin ve ihtiyaçlarının neler olduğunun farkında olunulmalıdır. Öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin artırılması ve bu durumun farkındalığını arttırma yönünde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından söz konusu eğitim kurumları ve kuruluşları tarafından konuya özgü çalışmalar, araştırmalar ve projeler yürütülmesi öğretmen adaylarının mesleğe başlamadan önce yararlarına olacaktır.

2.6 İlgili Araştırmalar

İlgili araştırmalar bölümünde, daha önce yapılmış çalışmaların incelenmesi yer almaktadır. Araştırma kapsamında incelenmiş olan hazırbulunuşluk durumu daha önceki araştırmalarda şu şekilde incelenmiştir.

Han (2021)'ın Covid- 19 pandemisi sırasında öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazırbulunuşluk düzeylerini incelemeyi amaçladığı çalışmasında, toplam 213 öğretmen adayı katılım göstermiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının az bir kısmı (%14,1) e-öğrenme becerilerinin değişmediğini ifade etmiştir. Buna göre öğretmen adayları bilgisayar, internet, çevrimiçi iletişim, kendi kendine öğrenme, öğrenen kontrolü gibi e-öğrenme becerilerine yüksek düzeyde sahip olmakla birlikte e-öğrenme platformlarında öğrenme konusundaki motivasyonları düşük düzeyde olduğu saptanmıştır.

Balım, Yaman ve Sızan (2021)'ın çalışmasında 2020-2021 yılları arasında öğretmen adaylarına yönelik Covid-19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitimle ilgili yapılan çalışmaların genel eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla meta-sentez çalışması yapılmıştır. Veri toplama sürecinde Google Akademi ve YÖK Tez veri tabanı kullanılmıştır. Veri tabanlarında genel arama yaparken 2020-2021 yılları arasında yapılmış olmasına ve içeriğinde görülmesi beklenen kavramları bulmak için anahtar kelime olarak “Covid-19”, “Uzaktan Eğitim” ve “Öğretmen adayları” terimleri aynı çalışmada kullanılmış olmasına dikkat edilmiştir. Bunun yanı sıra Google Akademi’de tarama yapılırken ele alınan anahtar kelimeler ayrı bir şekilde incelenmiştir. İnceleme neticesinde “Covid-19” ve “Öğretmen” anahtar kelimelerine yönelik 19 çalışma, “Uzaktan Eğitim” ve “Öğretmen” anahtar kelimelerine yönelik 19 çalışma olmak üzere toplamda 38 çalışmaya rastlanmıştır.

Covid-19 ve uzaktan eğitime yönelik incelenen çalışmaların; makale, yüksek lisans ve doktora tezlerinden oluştuğu görülmektedir. Bu çalışmanın sınırlılıklarına uygun olan yayın türlerinden, araştırma makaleleri ve yüksek lisans tezleri ele alınmıştır. İncelenen çalışmalara bakıldığında “Covid-19 Pandemisi” ve “Uzaktan Eğitim” konularına yönelik araştırmaların 2020 yılından itibaren bir artış eğilimi olduğu görülmüştür. Pandeminin başlangıcından itibaren her iki konu ayrı ayrı ele alındığında çok fazla çalışma yapılmış olsa da bu iki kavramın ortak olarak ele alınıp incelendiği çalışmalar yeterli sayıda bulunmamaktadır. İki konunun ortak olarak ele alınıp incelendiği çalışmaların ise genellikle öğretmenler ve öğrenciler üzerinde yürütüldüğü, öğretmen adaylarıyla beraber yürütülen çalışmaların alan yazında yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

Yenen ve Durmaz (2019) öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine hazır bulunuşluklarını incelemek için yaptıkları çalışmalarında, Yıldırım ve Köklükaya (2017)’nin Öğretmen Kariyerine Hazırlık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma kapsamına, toplam 208 erkek ve kız öğrenci katılmıştır. Araştırmada erkek öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri kız öğrencilere göre yüksek bulunmuştur.

Tezer ve Beyoğlu ‘nun (2018) çalışmasında öğretmen adaylarının mobil öğrenme durumuna hazırbulunuşlukları incelenerek, erkek öğretmen adaylarının mobil öğrenmeye hazırbulunuş durumunun anlamlı bir fark ile daha yüksek çıktığı bulunmuştur. Öğretmen adaylarının eğitim gördükleri bölümlere göre hazır bulunuşluklarında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır.

Akhan, Dolmacı ve Altıntaş (2019), geleceğin öğretmenlerinin öğretmenlik kariyerlerine hazır bulunuşluklarını farklı değişkenlere dayalı olarak belirlemek ve incelemek için betimsel bir tarama modeli kullanmaktadır. Araştırmanın kapsamını Devlet Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ne kayıtlı son sınıf öğretmen adayları

oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına 305 öğretmen adayı alınmıştır. Araştırma sonucunda çalışmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluklarının yüksek olduğu saptanmıştır.

Köklükaya ve Yıldırım (2017) 'ın öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk ölçeğinin geçerlilik ve güvenilir çalışması kapsamında yaptıkları araştırmada toplam 283 öğretmen adayı çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin düşük olduğu bulunmuştur.

Yurdugül ve Demir (2017) öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazırbulunuşluğunu saptamak amacıyla yaptıkları çalışmalarında, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin herhangi bir programına kayıtlı 1.802 lisans öğrencisini araştırma kapsamına almıştır. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının genel olarak e-öğrenmeye hazır oldukları bulunmuş, ancak e-öğrenmeye hazırbulunuşluk boyutları üzerinde içsel karşılaştırmalar yapıldığında, internet öz yeterliliğinin daha yüksek, e-öğrenme motivasyonunun ise daha düşük ortalamaya sahip olduğu saptanmıştır.

Mehmetlioğlu ve Haser (2013) 'ın ilköğretim matematik öğretmen adaylarının mesleğe hazır bulunuşluğunu saptamak amacıyla yaptıkları çalışmalarında, toplam 728 ilköğretim matematik öğretmen adayını araştırma kapsamına almışlardır. Araştırma sonucunda 4. sınıftaki adayların hazır bulunuşluk düzeyinin üçüncü sınıftakilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Özkan ve Tekin (2011)'in Gaziantep ilinde görev yapan 24 öğretmenle görüşme yaptığı araştırmasında, öğretmenlerin öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeyinde olmadığını ifade etmişlerdir. Aynı zamanda araştırmada, öğrenci

hazırbulunuşluk düzeyindeki eksikliklerin öğretmenlerin sınıf yönetim sürecini olumsuz etkilediği saptanmıştır.

Bölüm 3

YÖNTEM

3.1 Araştırma Deseni

Okul öncesi eğitim öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin ve görüşlerinin Covid-19 pandemi sürecindeki durumunun belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışma karma yöntem ile desenlenmiş betimsel bir çalışmadır. Karma yöntem araştırması, hem nitel hem de nicel verilerin kullanımını içermektedir (Creswell ve Plano-Clark, 2014; Johnson ve Christensen, 2014). Bu çalışmada, eş zamanlı olarak toplanan ve her iki bilgi türüne de eşit ağırlık veren yakınsak bir paralel desen kullanılmıştır. Bu nedenle çalışmada eş zamanlı olarak toplanan verilere dayalı olarak okul öncesi öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeyleri ve görüşlerinin hem nicel hem de nitel olarak ortaya konulması ve tartışılması amaçlanmaktadır. Bu yöntemde amaç, bir olgunun daha detaylı ve kapsamlı anlaşılmasını sağlamaktır (Mills ve Gay, 2016). Karma yöntem deseninde araştırma sorusu, evrenden zengin ve çok yönlü veri elde edilmesi yoluyla daha iyi anlaşılmakta ve daha detaylı biçimde cevaplanmaktadır.

Bu çalışmada öncelikle son sınıf öğretmen adaylarının mesleki yeterlilikleri, çevrimiçi eğitimin hazırbulunuşlukları açısından katkıları ve eksiklikleri ile ilgili olarak yapılandırılmış sorular yoluyla yaşanan sürecin anlaşılması için bazı veriler toplanmıştır. Bunu izleyerek, çalışma kapsamında görüşme yapmayı kabul eden bir grup öğretmen adayı ile konuya ilişkin daha detaylı görüşmeler yapılarak süreç daha kapsamlı ve derinlemesine anlaşılmaya çalışılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle yorumlanıp analiz edilmiştir.

İçerik analizinin temeli, her araştırma için geliştirilmiş ve standartlaştırılmış bir kategori sistemi olmamasıdır, bu nedenle her araştırma kendi analiz materyallerine dayalı olarak kendi kategori sistemini oluşturmaktadır (Gökçe, 2006). Bu çalışmada da içerik analizi yoluyla elde edilen bulgular çeşitli kategoriler altında toplanarak çözümlenmiştir.

3.2 Veri Toplama Aracı ve Verilerinin Toplanması

Çalışmanın nicel veri toplama sürecinde veriler amaca uygun olarak belirlenmiş ölçek kullanılarak belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin Covid-19 pandemi sürecindeki gelişimi ve değişimi farklı değişkenler çerçevesinde incelenmiştir. Bu çalışmada nicel verilerin toplanmasında, “Öğretmen Adaylarının Mesleki Hazırbulunuşluk Düzeyleri Ölçeği” (Yıldırım ve Köklükaya, 2017) ve araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır..

Veri toplama aracı kullanımı ölçek için gerekli izin sorumlu araştırmacıdan alınmıştır. Yıldırım ve Köklükaya (2017)’nın ölçek geliştirme çalışmasında, Ankara ilinde bulunan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesine bağlı çeşitli öğretmenlik bölümlerinde okuyan toplam 283 öğretmen adayına uyguladığı ölçeği geçerli ve güvenilir bulunmuştur. Araştırmada kullanılan Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği Yıldırım ve Köklükaya (2017) tarafından hazırlanmış ve toplamda 30 maddeden oluşmaktadır Yıldırım ve Köklükaya’nın 2017 yılında yaptıkları çalışmada ölçeğin tamamına ilişkin iç tutarlılık katsayısı Cronbach alpha değeri 0,93 olarak belirtilmiştir. Ölçeğin tümünden alınabilecek en düşük puan 30, en yüksek puan 150’dir. Ölçek temel olarak iki alt boyuttan oluşmakta, ancak toplam puanlar üzerinden de değerlendirilmesi yapılabilmektedir. Bu çalışmada

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği toplam puanları üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

Yürütülen bu çalışmada da ölçeğin güvenirlik analizi tekrarlanmış ve 104 kişilik örneklem grubu için toplam ölçek güvenirliği 0.97 olarak belirlenmiştir. Çalışma kapsamında uygulanan “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği” minimum puanı 30- maximum puanı 142; ölçek ortalaması ve Standart sapma değerleri $X=61.74 / SS= 25.57$ olarak tespit edilmiştir.

Nicel verilerle ilişkilendirmek amacıyla bu aşamada ayrıca araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan Kişisel Bilgi Formu uygulanmıştır. Kişisel Bilgi Formu’nda katılımcıların cinsiyet, yaş, mezun oldukları lise vb bilgilerin yanı sıra okul deneyimi , öğretmenlik Uygulaması I ve II derslerini alma durumu, önceden okullarda staj yapıp yapmadığı ve kaç dönem okullarda uygulama çalışmalarına katıldığına ilişkin sorular bulunmaktadır.

Çalışmanın ikinci aşaması ile ilgili verilerin toplanmasında yakınsayan paralel yöntem kullanılmıştır. Bu doğrultuda ilk aşamaya katılarak Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği’ni yanıtlayan katılımcılardan, gönüllü olanlarla bir görüşme gerçekleştirilmiştir.

Görüşme aşamasında kullanılan Görüşme Formu’nda katılımcılara sorulan açık uçlu yarı-yapılandırılmış 5 adet soru bulunmaktadır. Bu sorular sırasıyla: 1) “Covid-19 pandemi sürecinde çevrimiçi olarak aldığınız eğitimlerin yeterliliği konusunda görüşünüz nedir?”; 2) “Okullarda uygulama ve staj çalışmasının mesleki hazırbulunuşluk açısından size göre katkısı nedir?”; 3) “Covid-19 pandemi sürecinde okullarda uygulama çalışması gerçekleştiremeyen bir öğretmen adayı olarak bu durumun mesleki gelişiminiz üzerindeki etkileri konusunda neler diyebilirsiniz?”; 4) “Covid-19 pandemi sürecinde okullarda uygulama çalışmasını çevrimiçi olarak

gerçekleştirmiş olmanızın gelişiminize hangi yönlerde/ ne tür etkilerde bulunduğunu açıklar mısınız?” ve 5) “Çevrimiçi olarak sürdürülmekte olan öğretmen eğitimlerinin etkililiğinin arttırılması için önerileriniz neler olurdu?” şeklinde ifade edilmiştir.

Görüşmelerden elde edilen bilgiler içerik anaizi tekniği ile çözümlenmiştir.

Bu çalışmada betimsel içerik analizi yönteminin kullanılmasının uygun olduğu görülmüştür. Çünkü bu yöntemle yazılı kaynak olan hemen hemen tüm iletişim araçları analiz edilebilmektedir. Bireylerin, ekiplerin ve kurumların çıkarlarını belirlemek ve tanımlamak için yararlı bir yöntemdir (Stemler, 2011; Cohen, Manion ve Morrison, 2007).

3.3 Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini ilgili dönemde DAÜ Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Programına kayıtlı okul öncesi öğretmen adaylarının tümü oluşturmaktadır. Bu çalışmada amaçlı örnekleme yaklaşımından ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini belirlemede temel ölçüt, 2019-2020 Bahar ve 2020-2021 Güz ve Bahar yarıyıllarında okul öncesi öğretmenliği son sınıf öğretmen adayı olmak ve çevrimiçi eğitim yoluyla özellikle öğretmenlik uygulaması dersine devam etmiş olmak olarak belirlenmiştir.. Araştırmanın çalışma grubunu; Doğu Akdeniz Üniversitesi- Eğitim Fakültesi- Okul Öncesi Öğretmenliği programında 2019-2020 öğretim yılında son sınıfta öğrenim görmüş olan öğretmen adayları ile 2020-21 öğretim yılında son sınıfta öğrenim görmüş olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Toplamda n=150 öğretmen adayına ulaşılması ve ölçeğin uygulanması yoluyla yapılmıştır. Çevrimiçi olarak uygulanan ölçeklerin geri dönüşünden sonra yapılan kontrollerde toplam 104 ölçek değerlendirmeye alınarak kullanılmıştır. Ölçek aracılığı ile veriler toplanmadan önce katılımcılara Gönüllü Katılım ve Onam Formu iletilmiştir. Çalışmada katılımcılar ile ilgili sosyo-demografik

bilgiler araştırmacı tarafından geliştirilen Demografik Bilgi Formu, ölçek ile beraber katılımcılara sunulmuştur.

Çalışmanın katılımcılarla yürütülen görüşme aşamasında; ilk aşamaya katılan ve devam etmeye gönüllü olan öğretmen adayları ile çevrimiçi olarak görüşmeler gerçekleştirilmiş ve formu doldurmaları sağlanmıştır. Bu aşamada çalışmaya toplam 15 öğretmen adayı katılmıştır.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımlar

		n	%
Cinsiyet	Kadın	90	86,5
	Erkek	14	13,5
Yaş	20-22	43	41,3
	23-26	55	52,9
	27-Üstü	6	5,8
Meslek Lisesine gitme durumu	Evet	30	28,8
	Hayır	74	71,2
Okul deneyimi	Aldım	74	71,2
	Almadım /Diğer	30	28,8
Öğretmenlik uygulama 1 dersi alma durumu	Aldım	81	77,9
	Almadım	8	7,7
	Diğer	15	14,4
Öğretmenlik uygulama 2 dersi alma durumu	Aldım	49	47,1
	Almadım	49	47,1
	Diğer	6	5,8
Önceden Uygulama	Evet	33	31,7
	Hayır	71	68,3
Dönem	Bir Dönem	15	14,4
	İki Dönem	40	38,5
	Üç Dönem	23	22,1
	Dört Dönem	13	12,5
	Beş Dönem+	13	12,5

Katılımcıların %28,8'i (n:30) meslek lisesine gitmiş, %71,2'si (n:74) gitmemiş, %71,2'i (n:74) okul deneyimi almışken, %28,8'i (n:30) okul deneyimi olmadığı, %77,9'u (n:81) Öğretmenlik uygulama 1 dersi almış, %7,7'si (n:8) almamış,

%47,1'i (n:49) Öğretmenlik uygulama 2 dersi almış %47,1'i (n:49) almamış, %31,7'si (n:33) önceden uygulama yapmış, %68,3'ü (n:71) önceden uygulama yapmamıştır.

Araştırmaya katılanların %14,4'ü (n:15) birinci dönem, %38,5'i (n:40) ikinci dönem, %22,1'i (n:23) üçüncü dönem, %12,5'i (n:13) dördüncü dönem, %%12,5'i (n:13) beş ve üstü dönemde bulunmaktadır.

3.4 Veri Analizi

Tüm veriler bilgisayarda SPSS for Windows 22 programına kaydedilerek analiz edilmiştir. Veri analizinde hangi testlerin uygulanacağına karar verebilmek için test edilmesi gereken hipotezler test edilir. Dağılımın normalliğine karar verebilmek için verilerin çarpıklık-basıklık katsayıları ve Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda dağılımın normal dağılım göstermediği görülmüştür. Bağımsız iki grup karşılaştırmasında normal dağılım göstermeyen verilerde Man Whitney U testi, ilişkisiz iki ya da daha fazla grupların karşılaştırılmasında normal dağılım göstermeyen verilerde Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Elde edilen değerlerinin anlamlı olup olmadığını yorumlamak için 0,05 anlamlılık düzeyi ölçüt olarak kullanılmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında kullanılan “ Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği” sonuçları analiz edilmiş ve veriler bulgular bölümünde yer almaktadır. Araştırmanın ikinci aşamasında ise araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yarı-yapılandırılmış sorulara gelen yanıtlar içerik analizi yöntemi ile temalara ayrılarak, bu temalar üzerinden yüzdelik dağılımları hesaplanmış ve bulgularda yer verilmiştir.

Bölüm 4

BULGULAR

4.1 Uygulanan Veri Toplama Aracına İlişkin Betimsel Analizlere İlişkin Bulgular

Tablo 2: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği Betimsel Analiz Tablosu

	N	Min.	Max.	$\bar{X}$	$\pm SS$
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş	104	30	142	61,74	$\pm 25,57$

Çalışma kapsamında uygulanan “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği” minimum puanı 30- maximum puanı 142; ölçek ortalaması ve Standart sapma değerleri $X=61.74 / SS= 25.57$ olarak tespit edilmiştir.

4.2 Katılımcıların Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuşu Ölçek Puanlarının Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Bağımsız iki grup karşılaştırmasında normal dağılım göstermeyen verilerde Man Whitney U testi, ilişkisiz iki ya da daha fazla grupların karşılaştırılmasında normal dağılım göstermeyen verilerde Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

Tablo 3: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek Puanlarının Cinsiyete, Okul Deneyimi, Meslek Lisesi Durumu, Önceden Uygulama Durumuna Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

	Grup	n	$\bar{X}$	Sıra Ort.	Z	U	P	
Cinsiyet	Kadın	90	59,14	49,53	-2,55	362,5	0,011*	—————
	Erkek	14	78,43	71,61				
Okul deneyimi	Aldım	74	62,92	53	0,266	1073	0,79	—————
	Almadım	30	58,83	51,27				
Meslek Lisesi Durumu	Evet	30	55,83	43,98	-1,835	854,5	0,066	—————
	Hayır	74	64,14	55,95				
Önceden Uygulama Durumuna	Evet	33	54,7	43,73	-2,024	882	0,043*	P<0,05
	Hayır	71	65,01	56,58				

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek puanları kişilerin cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($z = -2,55$ $U = 362,5$, $p = 0,011 < 0,05$). Ortalama değerlere bakıldığında erkeklerin puan ortalamaları ($\bar{X} = 78,43$) kadınlara ($\bar{X} = 59,14$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek puanları kişilerin okul deneyimine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($z = 0,266$, $U = 1073,00$, $p = 0,790 > 0,05$).

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek puanları kişilerin meslek lisesi mezunu olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($z = -1,835$, $U = 854,5$, $p = 0,066 > 0,05$).

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek puanları kişilerin önceden okullarda uygulama yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($z = -2,024$, $u = 882,00$, $p = 0,043 < 0,05$). Ortalama değerlere bakıldığında önceden uygulama yapmayanların puan ortalamaları ($\bar{X} = 65,01$) yapanlara ($\bar{X} = 54,70$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek Puanlarının Yaş, Öğretmenlik Uygulaması I ve Öğretmenlik Uygulaması II Dersini Alma Durumu Değişkenlerine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Değişken	Grup	N	Sıra Ort.	X ²	P*
Yaş	20-22	43	47,12	2,491	0,288
	23-26	55	55,8		
	27-Üstü	6	60,83		
Öğrt. uyg. 1	Aldım	81	54,46	2,209	0,331
	Almadım	8	38,63		
	Diğer	15	49,3		
Öğrt. uyg. 2	Aldım	49	55,21	2,533	0,282
	Almadım	49	51,98		
	Diğer	6	34,58		

Tablo 4’te göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek puanları kişilerin yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($X^2 = 2,491$, $p = 0,288 > 0,05$)

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek puanları kişilerin Öğretmenlik Uygulaması 1 dersi alma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($X^2 = 2,209$, $p = 0,331 > 0,05$)

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek puanları kişilerin Öğretmenlik Uygulaması 2 dersi alma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($X^2 = 2,533$, $p = 0,282 > 0,05$)

Tablo 5: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek Puanlarının Döneme Göre Karşılaştırılması İlişkin Bulgular

Değişken	Grup	N	Sıra Ort.	X ²	p*	AnlamlıFarklılık
Dönem	a. Bir Dönem	15	59,63	12,038	0,017*	a-b**
	b. İki Dönem	40	41,2			b-c**
	c. Üç Dönem	23	65,59			b-e**
	d. Dört Dönem	13	47,85			
	e. Beş Dönem+	13	60,54			

*p<0,05

**Kruskal Wallis H testi anlamlı çıktığı için post-hoc test olarak Mann Whitney U testi ile ikili grup karşılaştırmaları yapılmıştır.

Tablo 5'e göre öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazır Bulunuş Ölçek puanları kişilerin okullarda uygulama çalışmaları yürüttükleri döneme göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. (p<0,05) Farkın hangi gruplar arasında olduğunu test etmek için yapılan Mann Whitney U test ile ikili grup karşılaştırmaları ve sonucuna göre iki dönem kategorisindeki katılımcıların ölçek puanı sıra ortalaması 41,20 iken, bir dönem kategorisindeki katılımcıların ölçek puanı sıra ortalaması 59,63, üçdönem kategorisindeki katılımcıların ölçek puanı sıra ortalaması 65,59 ve beş dönem kategorisindeki katılımcıların ölçek puanı sıra ortalaması 60,54'tür.

4.3 Katılımcıların Görüşme Sorularına Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Katılımcılarla yapılan görüşme sürecinde kendilerine yanıtlamaları için aşağıda detaylı biçimde belirtilen sorular sırasıyla sorulmuş ve yanıtları kayıt edilmiştir.

Katılımcıların sorulara verdikleri yanıtların tekrarlanma sıklıkları Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 6: Yarı- Yapılandırılmış Açık Uçlu Görüşme Sorularına Gelen Yanıtların Temalara Ayrılarak Kelime Tekrarına Yönelik Yüzdelik Dağılımları

Kategoriler	Temalar	n	%
Kategori 1	1. Covid-19 pandemi sürecinde çevrimiçi olarak aldığınız eğitimlerin yeterliliği konusunda görüşünüz nedir?		
	1.Yeterli	15	100,0
	1.1.Eğitim Uygulamaları	9	60
	1.2.Hocaların Kriz Yönetimleri Yeterliydi	6	40
Kategori 2	2. Okullarda uygulama ve staj çalışmasının mesleki hazırbulunuşluk açısından size göre katkısı nedir?		
	1..Farklı Teknikler Kullanma	6	40,0
	1.1..Aktarım Fırsatı	2	13,3
	1.2.Donanım Zenginliği	4	26,7
	2. Okul-Aile İş birliği Kurabilme	4	26,7
	3. Zaman Yönetimi	3	20
Kategori 3	3. Covid-19 pandemi sürecinde okullarda uygulama çalışması gerçekleştiremeyen bir öğretmen adayı olarak bu durumun mesleki gelişiminiz üzerindeki etkileri konusunda neler diyebilirsiniz?		
	1.Uygulama becerilerinde sınırlılıklar	10	66,7
	1.1.Çevrimiçi Uygulanan Etkinliklerin Belirsizlik Durumu	5	33,3
	1.2. Sınırlı Anlatım Teknikleri	5	33,3
	2.Donanımda Yetersiz Hissetme Durumu	5	33,3
Kategori 4	4. Covid-19pandemi sürecinde okullarda uygulama çalışmasını çevrimiçi olarak gerçekleştirmiş olmanızın gelişiminize hangi yönlerde/ ne tür etkilerde bulunduğunu açıklar mısınız?		
	1.Farklı becerilerde gelişim	14	93,3
	1.1. Çoklu Zekâ	6	40
	1.2.İletişim Becerileri	3	20
	1.3. Kriz Yönetimi	5	33,3
	2. Teorik bilgilerde yetkinlik	1	6,7
Kategori 5	5. Çevrimiçi olarak sürdürülmekte olan öğretmen eğitimlerinin etkililiğinin artırılması için önerileriniz neler olurdu?		
	1. Alternatif Ölçme Tekniklerinin Daha Aktif Kullanımı	15	100
	1.1.Portfolyo	11	73,3
	1.2 Proje Bazlı Notlandırma	4	26,7

Öğretmen adayları ile yapılan görüşmeler süresinde katılımcılara yöneltilen sorulara gelen yanıtlar içerik analizi yöntemi ile kelime tekrarına bakılarak analiz edilmiştir. Elde edilen verilerden çıkarılan bulgular kategori veya temalara ayrılmıştır. Aşağıda elde edilen sonuçlar sorular açısından sırasıyla belirtilmiştir;

Soru 1 olan “Covid-19 pandemi sürecinde çevrimiçi olarak aldığınız eğitimlerin yeterliliği konusundaki görüşünüz nedir?” sorusuna katılımcıların %60’ı “Yeterli” yanıtını, %40’ı “Hocaların kriz yönetimi yeterliydi” yanıtlarını vermişlerdir. Yeterli temasına bakıldığında/inceleildiğinde katılımcıların bu yanıtı verirken; anlatmak istedikleri;

“Öğretim tekniklerinden olan çevrimiçi eğitimi kullanma ve eğitim yeterliydi.” (K1). “Teknolojik kullanılabilirlik açısından Microsoft Teams Programı yeterliydi.” (K4). “Öğretim tekniklerinden olan çevrimiçi eğitimi kullanma ve eğitim yeterliydi.” (K8). “Teknolojik kullanılabilirlik açısından Microsoft Teams Programı yeterliydi.”(K11) “Hocalarımızın ders anlatımı yeterliydi.” (K14).

Yanıtları bu konuda katılımcıların ifadelerine örnek niteliğindedir.

Hocaların kriz yönetimi yeterliydi teması incelendiğinde öne çıkan yanıtlar şu şekildedir.

“Hocalarımızın pandemi döneminde sergilemiş olduğu kriz yönetimleri oldukça etkiliydi.” “Hocalarımıza ulaşmak konusunda çok verimli bir iletişim kanalı seçilmesi, derslere katılım ve hocalarımızın performansı konusunda oldukça olumlu olmuştur.”

şeklinde yorumlar yapılmıştır.

Dersler konusunda akıcılık ve zaman yönetimlerinin gayet yeterli olduğu konusunda görüşmelerde yanıtlar alınmıştır.

Soru 2 olan “Okullarda uygulama ve staj çalışmasının mesleki hazırbulunuşluk açısından size göre katkısı nedir?” sorusuna katılımcıların %13.3’ü “Farklı Teknikler Uygulama”, %13.3’ü “Aktarım”, %26.7’si “Donanım”, %26.7’si “Okul-Aile İşbirliği Kurabilme”, %20’si “Zaman Yönetimi” yanıtlarını vermişlerdir.

“Aktarım” teması incelendiğinde katılımcıların bu yanıtı verirken anlatmak istedikleri Öğretmenlik mesleği bir bakıma aktarımla oluşur. Yani öğretmenin bilgiyi öğrenene aktarma sürecini kapsar. Bu anlamdan yola çıkarak mesleki hazırbulunuşluğun alt başlık ve becerilerinden olan aktarım becerisi karşımıza çıkmaktadır. Yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular dahilinde; öğretmen adaylarının kendilerini aktarım becerisinde deneyim kazanamadıklarından dolayı eksik hissettikleri bulgularına ulaşılmıştır. Aktarım teması incelendiğinde öne çıkan yanıtlar şu şekildedir;

“Uygulamalı dersler olsaydı, çocuklarla etkinliklerdeki becerileri tam olarak aktarıp aktaramadığımı anlayacaktık.”(K3), “Bilgileri aktarmak konusunda daha yetkin olacaktık.”(K7).

“Donanım” teması incelendiğinde katılımcıların demek istedikleri Öğretmen adayları, mesleki hazırbulunuşluk açısından kendi öz yeterlilikleri ve sınıf içerisinde bir öğretmende bulunması gereken beceriler açısından kendilerini donanım açısından eksik bulduklarını gelen yanıtlarda belirtmişlerdir. Donanım teması incelendiğinde öne çıkan yanıtlar şu şekildedir;

“Sınıfta etkinlik yapabilseydim, donanım olarak daha çok gelişmiş olurdum.”(K5), “Bilgiler yeterliydi, sadece uygulama yapamamak bizi tam olarak donanım sahibi yapamadı”(K9).

“Okul-Aile İş Birliği” teması incelendiğinde katılımcıların bu yanıtı verirken anlatmak istedikleri Öğretmen adayları ile yapılan görüşmeler sonucunda, öğretmen adaylarının okul-aile iş birliği kurabilme konusunda çekinceleri oldukları ve kendilerini bu konuda yetersiz gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Okul Aile İş Birliği teması incelendiğinde öne çıkan yanıtlar şu şekildedir;

“Uygulama yapamadığım için okulda aileler ile nasıl iletişim kuracağımı bilmiyorum. Uygulama dersleri olsaydı, bu durumda nasıl davranmam gerektiğini öğrenmiş olurdum.”(K10).

“Zaman Yönetimi” teması incelendiğinde katılımcıların bu yanıtı verirken anlatmak istedikleri Öğretmen adayları ile yapılan görüşmelerde, öğretmen

adaylarının zaman yönetimi açısından kendilerini oldukça yeterli ve hazır gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adayları pandemi sürecinde yoğun olarak derslere ağırlık verdiklerini ve zaman yönetimini bu konuda etkin kullanma becerisi kazandıklarını görüşmelerde belirtmişlerdir. Zaman Yönetimi teması incelendiğinde öne çıkan yanıtlar şu şekildedir;

“Uygulama derslerinin sınıfı içinde zamanı yönetmek için çok önemli olduğuna inanıyorum. Etkinliği tasarlamak kadar yönetmek de bir o kadar önemlidir bence.”(K2).

Soru 3 olan “Covid-19 pandemi sürecinde okullarda uygulama çalışması gerçekleştiremeyen bir öğretmen adayı olarak bu durumun mesleki gelişiminiz üzerindeki etkileri konusunda neler diyebilirsiniz?” sorusuna katılımcıların %6.7’si “Sınırlı gelişme”, %26.7’si “Bilgilerin aktarımı konusundaki Belirsizlik Durumu”, %33.3’ü “Sınırlı Anlatım Teknikleri”, %33.3’ü “Donanımda Yetersiz Hissetme Durumu” yanıtlarını vermişlerdir.

“Sınırlı Gelişme” teması incelendiğinde katılımcıların bu yanıtı verirken anlatmak istedikleri; Öğretmen adayları pandemi sürecinde eğitimlerinin büyük bir bölümünü teorik dersler ile tamamlamıştır. Uygulama derslerinin yapılamamış olmasından dolayı öğretmen hazırbulunuşlukları açısından kendilerini sınırlı olarak gelişmiş gördüklerini görüşmelerde belirtmişlerdir.

“Çevrimiçi Uygulanan Etkinliklerin Belirsizlik Durumu” teması incelendiğinde katılımcıların bu yanıtı verirken anlatmak istedikleri; Öğretmen adaylarından görüşmelere katılanların hepsi uygulama derslerinde çevrimiçi ders anlatım tekniklerine yönelik etkinlik hazırladıklarını belirtmiştir. Bu etkinliklerin çevrimiçi ortam için hazırlanmış olmasının gerçek uygulama koşullarında etkilerini bilemedikleri konusunda görüşler belirtmişlerdir. Bilgilerin Aktarımı Konusundaki Belirsizlik Durumu teması incelendiğinde öne çıkan yanıtlar şu şekildedir;

“Hocalarımız sayesinde pandemiye bence iyi değerlendirdik. Sadece bazı bilgilerin teoride kalması, kendimi sınıfta bu bilgiyi nasıl anlatıp, çocuklara aktaracağım konusunda beni strese sokuyor. Yani biliyorum ama nasıl aktaracağımı bilmiyorum.” (K1). ‘ Bu soru için kendimi tam anlamıyla gelişmiş hissedemiyorum. Sadece belli başlı konularda teori anlamında geliştirdim.’ (K4).

“Sınırlı Anlatım Teknikleri” teması incelendiğinde katılımcıların bu yanıtı verirken anlatmak istedikleri; Öğretmen adayları pandemi sürecinde aldıkları eğitimlerden edindikleri kazanımlar ve hazırbulunuşluk açısından, sınıf içerisinde anlatım teknikleri konusunda kendilerini yeterince zengin donanımda hissetmedikleri ve hazır olmadıklarını görüşmelerde belirtmişlerdir. Sınırlı Anlatım Teknikleri teması incelendiğinde öne çıkan yanıtlar şu şekildedir;

“Pandemi sırasında kullandığımız programlar bana çok şey kattı ama, bazı konularda sadece belli teknikler kullandık. Bu yüzden sınırlı teknikler kullanmak beni olumsuz etkiledi.” (K6).

Soru 4 olan “Covid-19 pandemi sürecinde okullarda uygulama çalışmasını çevrimiçi/çevrimiçi olarak gerçekleştirmiş olmanızın gelişiminize hangi yönlerde/ne tür etkilerde bulunduğunu açıklar mısınız?” sorusuna katılımcıların %40’ı “Çoklu Zeka”, %20’si “İletişim Becerileri”, %33.3’ü “Kriz Yönetimi”, %6.7’si “Teoriyi Hayata Geçirmek” yanıtlarını vermişlerdir.

“İletişim Becerileri” teması incelendiğinde katılımcıların bu yanıtı verirken anlatmak istedikleri; Öğretmen adayları Covid-19 pandemisi sürecinde almış oldukları eğitimlerde iletişim becerilerini çocuklarla geliştirebilme konusunda kendilerini hazırbulunuşluk açısından negatif yönde etkilediğini söylerken, alınan ders kapsamı ve açısından pozitif yönde etkilediğini belirtmişlerdir. İletişimin bilinmez bir süre mecburi olarak sanal ortamdan sağlanması ve sadece sanal kanallardan ilerlemiş olduğundan dolayı, öğretmen adayları çocuk ile etkileşim açısından kendilerini bu duruma adapte edebilseler bile çocuklarla fiziksel olarak buluşup iletişim

kuramamanın etkilerinin negatif olduğunu görüşmelerde belirtmişlerdir. İletişim Becerileri teması incelendiğinde öne çıkan yanıt şu şekildedir;

“Pandemiye gelişimime hem psikolojik hem de eğitimim açısından fırsat olarak tanımladım ve hep her alanda çoklu zekamı geliştirecek etkinlikler tasarlamaya çalıştım.”(K7).

“Kriz Yönetimi” teması incelendiğinde katılımcıların bu yanıtı verirken anlatmak istedikleri; Öğretmen adayları genel kriz yönetimi açısından kendilerini yetkin gördüklerin görüşmelerde belirtmişlerdir. Fakat sınıf içerisinde olası kriz yönetimini sağlamak açısından belirsizlik durumunun olduğunu ve görüşmelerde de öğretmen adaylarının %33,3’ü kendini kriz yönetimine hazır hissettiğini belirtmiştir.

Kriz Yönetimi teması incelendiğinde öne çıkan yanıtlar şu şekildedir;

“Corona bir kriz durumuydu ama, hocalarımız ile bu durumu iyi yönettiğimize inanıyorum. Kriz yönetimi becerilerimizi geliştirdik.”(K2).

“Teoriye Hayata Geçirme” teması incelendiğinde katılımcıların bu yanıtı verirken anlatmak istedikleri; Öğretmen adayları derslerde aldıkları teorik eğitimlerin oldukça kendilerini geliştirici ve yeterli olduğundan bahsederken Covid-19 pandemisinden dolayı uygulama derslerini gerçekleştirememesinin teoriye hayata geçirme noktasında bilinmezlik ve eksiklik durumu yarattığını görüşmelerde belirtmişlerdir. Teoriye Hayata Geçirme teması incelendiğinde öne çıkan yanıtlar şu şekildedir;

“Covid bizleri sanal ortamda tuttu malesef. Teoriye çok iyi öğrendik. Hocalarımızın bilgileri bu konuda muazzam iyiydi. Sadece uygulama yapamamak bizim bilgiyi nasıl hayata aktaracağımız konusunda beni endişelendiriyor” (K3).

Soru 5 olan “Çevrimiçi olarak sürdürülmekte olan öğretmen eğitimlerinin etkililiğinin artırılması için önerileriniz neler olurdu?” sorusuna katılımcıların %33.3’ü “Alternatif Ölçme Tekniklerinin Daha Aktif Kullanımı”, %40’ı “Portfolyo”, %26.7’si “Proje Bazlı Notlandırma” yanıtlarını vermişlerdir.

“Alternatif Ölçme Tekniklerinin Daha Aktif Kullanımı” teması incelendiğinde katılımcıların bu yanıtı verirken anlatmak istedikleri; Covid-19 pandemisi sürecinde çevrimiçi sürdürülmüş olan eğitimlerin; alternatif ölçme tekniklerinin daha aktif kullanılması konusunda, öğretmen adayları görüşlerini belirtmişlerdir. Tek sınava bağlı değerlendirmelerin aktif öğrenme durumu ve motivasyona olumsuz etki ettiğini belirtmişlerdir. Alternatif Ölçme Tekniklerinin Daha Aktif Kullanımı teması incelendiğinde öne çıkan yanıtlar şu şekildedir;

“Çevrimiçi derslerde etkin katılım sağlandığını düşünmüyorum. Daha da aktif olabilirdik bence. Bu nedenle sınıf içinde daha fazla etkinlik yapacarak, farklı ölçme teknikleri kullanılıp, notlandırmada değerlendirilebilirdi.”(K4).

“Portfolyo” teması incelendiğinde katılımcıların bu yanıtı verirken anlatmak istedikleri; Öğretmen adayları üniversite hayatlarında alternatif ölçme tekniklerinden portfolyoların, onları daha çok motive ve öğrenmeye teşvik ederek hazırbulunuşluklarına da katkı sağladığını görüşmelerde belirtmişlerdir.

Portfolyo ve Proje Bazlı Notlandırma temaları incelendiğinde öne çıkan yanıtlar şu şekildedir;

Hocalarımız bizleri yazılı sınavla değil, keşke sadece portfolio ile değerlendirseydi.”, “Hocalar bize proje verip, sadece proje üzerinden notlandırabilirlerdi.”(K1).

Bölüm 5

TARTIŞMA

Covid-19 pandemisi tüm dünyada birçok alanı etkilemiştir. Pandemiden etkilenen önemli alanlardan biri de eğitimidir. Pandemi öncesi yüz yüze ve öğrenci öğretmen etkileşimiyle yapılan eğitim ve öğretim faaliyetleri covid-19 pandemisinin ortaya çıkmasıyla çevrim içi ortama taşınmak durumunda kalmıştır. Öğretmenlik mesleği eğitimini çevrim içi ortamda alan öğretmen adayları bu nedenle yüz yüze olan staj uygulamalarını yapamayıp öğrenciler ile etkileşime geçememiştir. Literatür çalışmalarında öğretmen adaylarının son sınıfta uygulamayla birlikte eğitim ve öğretime hazırbulunuşluk düzeylerinin arttığı gösterilmektedir. Bu noktadan hareketle araştırmamızda, son sınıf öğretmen adaylarının çevrimiçi eğitimde yaşadıkları zorluklar, yüz yüze olan eğitimlerde olası kazanımları ve becerileri hakkında görüş ve bakış açılarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Literatür incelendiğinde araştırmamızın benzerine rastlanılmamış olup, bu değişen durumun irdelenmesi ve anlaşılması, öğretmen yeterlikleri ve mesleki hazırbulunuşluk konularında yapılacak olan çalışmalara ışık tutacaktır.

Araştırmamızda öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Literatürde araştırma bulgumuzu destekleyen çalışma bulgularına rastlanmaktadır. Yıldırım (2015) öğretmen adaylarının mesleki hazırbulunuşluk düzeylerine yönelik yürütmüş olduğu nitel çalışmada ise, adayların genel olarak kendilerini orta düzeyde hazır hissettiklerini, ancak alana yönelik teorik bilgilerini eğitim-öğretim ortamlarında yeterince uygulama fırsatı bulamadıkları için

istenilen düzeyde bir hazırbulunuşluğa sahip olmadıklarını ifade etmiştir. Araştırmamızın önemli bulgularından biri olan öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin orta düzeyde olması tüm dünyanın içinde bulunduğu Covid-19 pandemisinin eğitim alanına olan olumsuz etkisinden kaynaklandığı düşünülebilir. Araştırma bulgumuzdan farklı olarak, Akhan, Dolmacı ve Altıntaş'tın (2019) çalışmasında; öğretmen adaylarının öğretmenlik kariyerine hazır bulunuşluklarını belirlemek için betimsel tarama modeli kullanılmış ve farklı değişkenlere karşı test edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; öğretmenlerin mesleki hazırlık düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Literatürde öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin düşük olduğunu gösteren çalışmalarda rastlanmıştır. Yenen ve Durmaz (2019)'ın öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmalarında öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk seviyelerinin düşük olduğu bildirilmiştir. Yıldırım ve Köklükaya (2017)'nin farklı öğretmenlik bölümlerinde eğitim görmekte olan, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ankara ilinde bulunan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesine bağlı farklı öğretmenlik bölümlerinde bulunan toplam 283 öğretmen adayı ile gerçekleştirdikleri çalışmadan elde edilen veriler değerlendirilirken; öğretmen adayının hazır bulunuşluk düzeyinin ölçekteki maddelere göre değişiklik gösterdiği, hazır bulunuşluk düzeyinin genel olarak düşük olduğu belirlenmiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre hazırbulunuşlukları incelendiğinde kadın ve erkek katılımcılar arasında öğretmenlik mesleğine yönelik hazır bulunuş ölçek puanları kişilerin cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ortalama değerlere bakıldığında erkeklerin puan ortalamaları kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgulardan benzer olarak Tezer ve Beyoğlu (2018)'nin çalışmasında öğretmen adaylarının mobil öğrenmeye yönelik

hazırbulunuşlukları incelenmiş ve elde edilen bulgulara, erkek öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin kadın öğretmen adaylarına göre anlamlı derece yüksek olduğunu tespit edilmiştir. Araştırma bulgularının benzerliği araştırmanın yapıldığı yer, kültür ve eğitim doğrultusunda benzerlik sağlamış olabilir.

Araştırmamızda uygulama deneyimi olan öğretmenler adayları ile uygulama deneyimi olmayan öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Uygulama deneyimi olan öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin daha fazla olduğu bulunmuştur ($p=0,790>0,05$). Eğitim ortamını görmek öğretmen adaylarının deneyim kazanmasını sağlayarak daha yetkin ve hazır olmalarını sağlayabilir (Demir,2021). Araştırmamızda ortaya çıkan uygulama deneyimi olan öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin daha fazla olduğu bulgusu bu bilgi ışığında düşünülebilir.

Temel eğitimde önemli rolleri olan öğretmenlerin, mesleki hazırbulunuşluklarının belirli kriterlere (Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayımlanmış mesleki yeterlilikler) göre yetkinleştirilmesi, Covid-19 pandemi döneminde çevrimiçi eğitimler aracılığı ile teori anlamında gelişmiş fakat uygulama açısından yeterli düzeyde yetkinleştirilememiştir. Bunun sebeplerinden en önemlisi sınıf yönetimi için gerekli olan öğrenci/çocuk etkileşimidir. Öğrenci ve çocuklarla etkileşim kuramayan bir öğretmenin sınıf içerisinde olacak olan hakimiyetini kestirmek güçtür. Çocuğun konuyu veya etkinliği anlama ve yapabilme düzeyini sınıf içinde olmayan bir öğretmenin anlaması ve değerlendirmesi güçtür. Bir çok akademik becerinin ölçülmesi için araçlar olsa da, okul öncesi dönemdeki olan çocuklar ile çalışacak olan öğretmen adayının bu yöntemler ile bir çocuğun tüm becerilerini ölçmesi çevrimiçi eğitim ile mümkün değildir. Bu açıdan öğretmen adaylarının önemli bir kayıp yaşadıkları görülmektedir. Pandemi sürecinde öğretmenlere verilen eğitimlerin çevrimiçi olması,

öğretmenlerin adaylarının öğrencilerle karşı karşıya gelmemeleri nedeniyle sınıf yönetim becerilerine ilişkin mesleki hazırbulunuşluklarını da olumsuz yönde etkilemiştir.

Pandemi süreci öğretmen adaylarının çocuklar ile olacak olan etkileşimleri için hazırbulunma düzeylerini olumsuz (negatif) yönde etkilemiş olsa da öğretmen adaylarının teknolojik araç kullanma becerilerinde artış ve olumlu gelişmeler olduğu araştırma kapsamında bulunmuştur. Çalışma bulgumuza paralel olarak, Helvacığlu ve Kıcıroğlu (2010)'nın Uşak ilinde 85 ilköğretim okulunda görev yapan toplamda 255 öğretmen ile öğretmenlerin değişime yönelik hazırbulunuşluklarını incelediği çalışmalarında öğretmenlerin değişime orta düzeyde hazır oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yurdugül ve Demir (2017)'in çalışmasında Üniversite öğrencilerinin E-öğrenmeye yönelik hazırbulunuşlukları incelenmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen bulgularda öğretmen adaylarının e-öğrenmeye genel olarak hazır oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Han (2021) 'in çalışmasında Covid-19 Pandemisi ile birlikte uzaktan eğitim uygulamalarının artış gösterdiğinden bahsedilmiştir. Çalışma kapsamında araştırma Covid-19 pandemisiyle beraber yaygınlaşan uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının e-öğrenmeye yönelik hazırbulunuşluk düzeylerini incelenmiştir. Araştırmaya bir kamu üniversitesinden toplamda 213 öğrenci katılmış, elde edilen bulgularda öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik hazırbulunuşlukları yüksek çıkmıştır. E-öğrenme hazırlık düzeyleri (e-öğrenme motivasyonu hariç) ve genel olarak yüksek bulunmuştur. Ancak, öğretmen adaylarının e-öğrenme motivasyonu boyutunda daha düşük ortalama puanlara sahip oldukları görülmüştür. Öğretmen adaylarının bilgisayar, internet, çevrimiçi iletişim, kendi kendine çalışma, öğrenci kontrolü gibi çevrimiçi öğrenme becerilerinin yüksek düzeyde olduğu ancak çevrimiçi öğrenme platformunda öğrenmeye yönelik heveslerinin düşük olduğu belirlenmiştir.

Literatür çalışmaları doğrultusunda, öğretmen adaylarının özellikle teknolojiyi kullanma konusunda yetkinliklerinde farklılıkları ifade etmeleri, öğretmen adaylarının yeni durumlara uyum sağlamaya açık bir yapı sergiledikleri söylenebilir.

Araştırma sonuçları değerlendirilip yorumlandığında karşılaşılan sonuçlar sayıltıları destekler niteliktedir. Bu sebep ile, bu araştırmanın Covid-19 pandemi sürecinde eğitim almış öğretmen adaylarının mezuniyet sonrasında iş hayatına atıldıkları dönemde de tekrarlanarak, Covid-19 pandemi sürecinin öğretmenlik mesleğine olan etkileri ve evrimleşme sürecine katkıları araştırılabilir. Bu süreçlerin birbirlerine olan olası etkilerinin incelenmesi öğretmen yetiştirme politikasının geliştirilmesine önemli etkisi olması olasılığı vardır.

2020-2021 Covid-19 pandemisi döneminde uzaktan eğitim araştırmalarındaki genel eğilimleri belirlemek için Balım, Yaman ve Sızan (2021) tarafından bir meta-sentez çalışması yapılmıştır. İnceledikleri araştırmaların sıklıkla öğretmen ve öğrencilerle yapıldığı, öğretmen adayları ile yapılan araştırmaların literatürde yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Çalışma sonuçlarına dayanarak, pandemi sırasında bazı öğretmen adaylarının genel mesleki beceriler açısından kendilerini yeterli hissettikleri sonucuna varılmıştır. Ancak bunların yarısından fazlasının geliştirilmesi gerektiği ve belirli alanlarda yetersiz kaldıklarını düşündükleri de belirlenmiştir. Bu bulgu, uzaktan eğitimin pandemi sürecinde öğretmen adaylarının genel mesleki becerileri üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Bu etkilerin daha iyi anlaşılması ancak konu ile ilgili olarak gerçekleştirilecek daha çok sayıda çalışmanın varlığı ile mümkün olabilecektir.

Bölüm 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç

Bu çalışmada amaç; Covid-19 pandemi döneminde öğretmen adaylarının mesleki becerileri, genel mesleki becerileri, mesleki alan bilgisi, tutum ve değerlerinin incelenmesidir. Ölçek sonuçlarına dayanarak, pandemi sırasında öğretmen adaylarının genel mesleki beceriler açısından kendilerini orta düzeyde yeterli hissettikleri sonucuna varılmıştır. Bunun yanı sıra öğretmen adaylarının yarısından fazlasının geliştirilmesi gereken mesleki becerileri olduğu ve bunlar konusunda kendilerini yetersiz hissettikleri de belirlenmiştir. Bu bulgu, çevrimiçi eğitimin pandemi sürecinde öğretmen adaylarının genel mesleki becerilerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Gerçekleşmiş olan bu araştırmanın diğer araştırmalardan güçlü yönlerinden ilki, araştırmanın spesifik bir zaman aralığında gerçekleşmiş olmasıdır. İkinci güçlü yönü, sadece Covid-19 pandemi döneminde eğitim görmüş kişiler ile gerçekleştirilmiş olmasıdır. Üçüncü güçlü yönü, içinde bulunulan dönemin zorluklarını ortaya koyacak bir çalışma olmasıdır. Dördüncü güçlü yönü; ihtiyaca yönelik bir araştırma olmasıdır. Beşinci güçlü yönü; karma desen bir çalışma olması ile verilerin çeşitliliğini arttıracak analizlerin daha anlaşılır olmasıdır. Altıncı güçlü yönü; araştırmanın sadece “Okul Öncesi Öğretmenlik Mezun Adayları” ile gerçekleştirilmiş olmasıdır.

Gerçekleşmiş bu araştırmanın alanyazındaki diğer çalışmalardan zayıf yönlerinden ilki; araştırmanın zaman aralığının fazla kısıtlı olması ve verilerin toplanma süresinin darlığı ile verilere erişimde güçlük yaşanma olasılığıdır. İkinci zayıf yönü; Covid-19 pandemi sürecinde katılımcı bulmak pandemi öncesi döneme

nazaran daha zor olmasıdır. Üçüncü zayıf yönü; görüşmeler kapsamında katılımcıların mesleki hazırbulunuşluk sorularına psikolojik durumlarının Covid-19 sürecinde farklılık göstermesi ile yanıtlarda oluşan çeşitlilikten yüzünden /dolayı analizlerde olası yanlış çıkarımlar olabilmesi durumudur. Dördüncü zayıf yönü; araştırmanın Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Programı ile sınırlı kalmasıdır. Çalışmanın genellenmesi açısından bu madde zayıf bir yön olmakla beraber, aslında bu yön aynı zamanda çalışmanın belirli zaman aralığında uygulanabilirliği açısından güçlü bir yöndür.

6.2 Öneriler

Gerçekleştirilen bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre üretilen öneriler aşağıda sunulmuştur:

1) Öğretmenlerin teknolojiyi kullanabilmesi için meslek öncesi ve meslek içi eğitimlerin varlığı ve sürekliliği arttırılmalıdır. Bu şekilde eğitimciler yeniliklerden uzak kalmamış ve daha donanımlı olacaklardır. Öğretmen adayları hayatlarımıza adapte olan teknolojiyi kullanma ve bu teknoloji aracılığıyla kendi eğitimlerine katkı sağladıklarını görüşmelerde belirtmiştir. Bu katkılar temel bilgisayar becerilerini de kapsayan geniş bir skalada incelenebilir. Bu becerilerin tespit edilmesi için ilerleyen dönemlerde bu konu hakkında daha detaylı çalışmalar gerçekleştirilebilir.

2) Özellikle meslek öncesi eğitim süresinde öğretmen adaylarının teknolojiyi farklı biçimlerde kullanmalarının geliştirilmesi için teknoloji dışındaki derslerde de çevrimiçi konu hazırlıkları ve projelendirmeler özendirilebilir.

3) Öğretmen adaylarının mesleki hazırbulunuşluklarını etkileyen etkenler geniş ölçekli çalışmalarla farklı branşlar arası karşılaştırmalar yoluyla incelenebilir.

4) Covid-19 pandemisinde okuyup mesleğe başlayan öğretmen adaylarının mesleklerini yürütme sürecinde hangi açılardan güçlük çektikleri araştırılabilir.

5) Covid-19 döneminde üniversitelrden mezun olup alanda göreve başlayan öğretmenler için eksiklerini tamamlayıcı hizmet-içi eğitimler üniversiteler ve MEB tarafından düzenlenebilir.

6) Covid-19 pandemi döneminde çevrimiçi eğitimin farklı açılardan hazırbuluşluklarına katkıda bulunduğunu belirten öğretmen adaylarının bu kazanımları meslek yaşamlarında hangi biçimlerde kullandıkları izlenebilir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, A. (2008). *Eğitim Fakültelerinde Öğretmen Eğitimi Program Standartlarının Gerçekleşme Düzeyi*. Anadolu Üniversitesi, Dergipark
- Akhan, O., Dolmacı, A., Ve Altıntaş, S. (2019). *Son Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Belirlenmesi*. Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6(1), 55-64.
- Ashton, P. T. Ve Webb, R. B. (1986). *Making A Difference: Teachers' Sense Of Efficacy And Student Achievement*. New York: Longman.
- Aslan, A. K. (2001). *Eğitimin Toplumsal Temelleri*. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(5), 16-30.
- Azar, A. (2011). *Türkiye'deki Öğretmen Eğitimi Üzerine Bir Söylem: Nitelik Mi, Nicelik Mi*. Yükseköğretim Ve Bilim Dergisi, 1(1), 36-38.
- Baki, A. (1997). *Çağdaş Gelişmelerin Işığında Matematik Öğretmenliği Eğitim Programları*. Eğitim Ve Bilim, 21(103).
- Balay, R. (2004). *Küreselleşme, Bilgi Toplumu Ve Eğitim*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2), 61-82.
- Balcı, A. (2008). *Türkiye'de Eğitim Yönetiminin Bilimleşme Düzeyi*. Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 14(2), 181-209.

Balcı, E. (1991). *Öğretmenlerin Roller*i, Eğitim Sosyolojisi, Ankara.

Balım,A.G ;Yaman. E. Ve Sızan (2021) *Covid-19pandemisi Sürecinde Uzaktan Eğitim Hakkında Yapılan Çalışmaların İncelenmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması*. Sosyal Bilimlerde Covid-19 Salgını,113.

Basinger, Julianne. “*Teaching Accreditor Issues New Standards*”, *The Chronicle Of Higher Education*. 46, 46:12–16, 2000.

Baskan, G. A. (2001). *Öğretmenlik Mesleği Ve Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20(20).

Başaran, I. E. (1998). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Aydan Web Tesisleri.

Başaran, İ. E. (1998). *Eğitim Psikolojisi (5. Baskı)*. Ankara: Aydan Web Tesisleri.

Berberoğlu, B. (2010). *Yaşam Boyu Öğrenme İle Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Açısında Türkiye'nin Avrupa Birliği'ndeki Konumu*. Bilgi Ekonomisi Ve Yönetimi Dergisi. V(İi). 113-117.

Black, M. W. (2003). *A Study Of First-Year Teachers And Their Principals: Perceptions Of Readiness Among Participants From Traditional And Non-Traditional Teacher Preparation Programs*. Unpublished Doctoral Dissertation, Fayetteville State University.

- Bloom, B. (1995). *İnsan Nitelikleri Ve Okulda Öğrenme*. (Çeviren: Durmuş Ali Özçelik). Ankara: Milli Eğitim.
- Boone, H. N., Ve Boone, D. A. (2012). *Analyzing Likert Data*. Journal Of Extension, 50(2), 1-5.
- Bozkurt, A. (2017). *Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Dünyü, Bugünü Ve Yarını*. Açıköğretim Uygulamaları Ve Araştırmaları Dergisi, 3(2), 85-124.
- Bryman, A. (1992) *Quantitative And Qualitative Research: Further Reflections On Their Integration*, In J. Brannen (Eds.). *Mixing Methods: Qualitative And Quantitative Research* (S. 57-78), Avebury: Aldershot.
- Buldu, M. (2014). *Öğretmen Yeterlik Düzeyi Değerlendirmesi Ve Mesleki Gelişim Eğitimleri Planlanması Üzerine Bir Öneri*. Milli Eğitim Dergisi, 44(204), 114-134.
- Clason, D. L., Ve Dormody, T. J. (1994) *Analyzing Data Measured By Individual Likert-Type Items*. Journal Of Agricultural Education, 35(4), 31- 35.
- Cohen, L. Ve Manion, L. (1994) *Research Methods In Education* (4th Ed.), London: Routledge.
- Creswell, J. W. (2003). *Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches* (2. Baskı). Thousand Oaks, Ca: Sage.

Creswell, J. W. (2008). *Educational Research: Planning, Conducting, And Evaluating Quantitative And Qualitative Research* (3. Baskı). Usa: Pearson Education Inc.

Creswell, J. W. (2009). *Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches* (3.Baskı). Thousand Oaks, Ca: Sage.

Creswell, J. W. (2012). *Educational Research: Planning, Conducting, And Evaluating Quantitative And Qualitative Research* (4. Baskı). Usa: Pearson Education Inc.

Creswell, J.W., Plano Clark, V.L., Gutmann, M. Ve Hanson, W. (2003). *Advanced Mixed Methods Research Designs*. A. Tashakkori Ve C. Teddlie (Editörler), *Handbook Of Mixed Methods In Social And Behavioral Research* (S. 209-240).Thousand Oaks.

Çalık, M. Ve Sözbilir, M. (2014). *İçerik Analizinin Parametreleri*. Eğitim Ve Bilim, 39(174), 33-38.

Çelikten, M., Şanal, M. Ve Yeni, Y. (2005). *Öğretmenlik Mesleği Ve Özellikleri*. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19, 207–237.

Çifçi, M., Ve Ersoy, M. (2019). *Okulöncesi Eğitimi Alanındaki Araştırmaların Yönelimleri: Bir İçerik Analizi*. Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 8(3), 862-886.

- Çilingir, A. (2017). *İletişim Alanında İçerik Analizi Yöntemi Kullanılarak Yapılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tezleri Üzerine Bir İnceleme*. Erciyes İletişim Dergisi, 5(1), 148-160
- Darling-Hammond, L. (2000). *Teacher Quality And Student Achievement: A Review Of State Policy Evidence*. Education Policy Analysis Archives, 8(1), 1-44.
- Demir, E., Ve Demir, M. (2021). *Türkiye'de Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi Ve Eğitim Sistemine Etkileri*. Eğitim Bilim Ve Araştırma Dergisi, 2(1), 1-8.
- Demir, F. (2021). *Hizmet Öncesi Eğitimde Kıdemli Öğretmen Deneyimlerinden Yararlanmanın Öğretmen Adayları Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (60), 122-150.
- Dikmen, S. Ve Bahçeci, F. (2020). *Covid-19 pandemisi Sürecinde Yükseköğretim Kurumlarının Uzaktan Eğitime Yönelik Stratejileri*: Fırat Üniversitesi Örneği. Turkish Journal Of Educational Studies, 7(2), 78-98.
- Duman, T. (1988). *Türkiye’de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme Problemi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ertuğ, C. A. N. (2020). *Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi Ve Pedagogik Yansımaları: Türkiye’de Açık Ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları*. Açıköğretim Uygulamaları Ve Araştırmaları Dergisi, 6(2), 11-53.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. Ve Hyun, H. H. (2012). *How To Design And Evaluate Research In Education*. Usa: Mcgraw-Hill Companies Inc.

Gay, L. R, Mills, G. E. Ve Airasian, P. (2012). *Educational Research: Competencies For Analysis And Applications*. (11. Baskı) Usa: Pearson Education.

Gelişli, Y, (2015). *Uzaktan Eğitimde Öğretmen Yetiştirme Uygulamaları: Tarihçe Ve Gelişim*, Journal Of Research İn Education And Teaching, 4(3), 313-321.

Göçer, A. (2014). Öğretmen Roller, Öğrenci Etkililiği Ve Eğitim Kazanımları Bakımından Türkçe Dersi Metin İşleme Süreci. Millî Eğitim, 43(204), 167-198.

Gökçe, E. (2003). *Gelişmiş Ülkelerde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamaları. Eğitimde Yansımalar: Vii. Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu Kitabı*. (Pp.68–80), Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Gökçe, O. (2006). *İçerik Analizi Kuramsal Ve Pratik Bilgiler*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gül, E. D. (2008). *Meşrutiyet'ten Günümüze Okul Öncesi Eğitim*. Journal Of The Cukurova University Institute Of Social Sciences, 17(1).

Gültekin, M. (1993). *Öğretmen Adayları İçin Uygulama Modelleri*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 25(2), 821-832.

- Gültekin, M. (2020). *Değişen Toplumda Eğitim Ve Öğretmen Nitelikleri*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 10(1), 654-700.
- Gürşimşek, I. (1998). *Öğretmen Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(14).
- Han, Ö. Ü. B. (2021). *Covid-19pandemisi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Uygulamasında Öğretmen Adaylarının E-Öğrenmeye Hazırbulunuşluk Düzeylerinin İncelenmesi*. Sosyal Bilimlerde Covid-19 Salgını, 100.
- Housego, B. E. J. (1990). *Student Teacher Feelings Of Preparedness To Teach*. Canadian Journal Of Education, 15(1), 37-56.
- Husen, T. (1994) *Research Paradigms In Education*, In T. Husen Ve N. Postlethwaite, (Eds.), *The International E Encyclopaedia O F Education* (S. 5051-5056). Pergamon.
- Karagözoğlu, G. (2003). *Eğitim Sistemimizde Öğretmen Yetiştirme Politikamıza Genel Bir Bakış, Eğitimde Yansımalar: Vii Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi, Ss.10-12.
- Karataş, K. (2017). *Öğretmen Adaylarının Öz Yönetimli Öğrenmeye Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Üst-Bilişsel Farkındalık Düzeyleri Açısından Yordanması*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(2), 451-465.

- Karataş, K. (2020). *Öğretmenlik Mesleğine Kuramsal Bir Bakış*. Electronic Journal Of Education Sciences, 9(17), 39-56.
- Kılıç, D. (2007). *Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Yer Alan Derslerin Öğrenilme Düzeyleri*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (19), 136-145.
- Koçak, A., Ve Özgür, A. R. U. N. (2006). *İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu*. Selçuk İletişim, 4(3), 21-28.
- Kuru, M. Ve Uzun, H. (2008). *Türkiye’de Öğretmen Adaylarının Seçiminde 1954 Örneği*. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28(3), 207–232.
- Liston, D., Whitcomb, J., Ve Borko, H. (2006). *Too Little Or Too Much: Teacher Preparation And The First Years Of Teaching*. Journal Of Teacher Education, 57(4), 351-358.
- Mehmetlioğlu, D., Ve Haser, Ç. (2013). *İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Mesleğe Hazır Bulunuşlukları*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34(34), 91-102.
- Oğuzkan, A. F. (1982). *Ülkemizde Öğretmen Eğitiminin Gelişimi*. Eğitim Ve Bilim, 7(38).
- Oktay, A. (1991). *Öğretmenlik Mesleği Ve Öğretmenin Nitelikleri*. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. 3(3), S. 187-193.

Özer, B. (1990). *Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Yaklaşımıyla Sürekli Eğitimi*. Eğitim Ve Bilim, 14(76).

Özgan, H., Ve Tekin, A. (2011). *Öğrencilerin Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Sınıf Yönetimine Etkisine Yönelik Öğretmen Görüşleri/Teachers' Opinions Regarding The Effects Of Students' Readiness Levels On Classroom Management*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(15), 421-434.

Özkan, H. H. (2012). *Öğretmenlik Formasyon Programındaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (SdÜ Örneği)*. Journal Of Kirsehir Education Faculty, 13(2). Akdemir, Ö. (2011). Yükseköğretimimizde Uzaktan Eğitim. Yükseköğretim Ve Bilim Dergisi, 1(2), 69-71.

Öztaş, S., Ve Kılıç, B. (2017). *Atatürk İlkeleri Ve İnkılâp Tarihi Dersinin Uzaktan Eğitim Şeklinde Verilmesinin Öğrenci Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi*. Turkish History Education Journal, 6(2), 268-293.

Prof. Dr. A. G. Balım, E. Yaman Ve B. Sızan (2021) *Covid-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Eğitim Hakkında Yapılan Çalışmaların İncelenmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması*. Sosyal Bilimlerde Covid-19 Salgını Dönemler Ve Değişim Dinamikleri, (2), 113-136

Rowe, B.W. (2000). *The Influence Of Teacher Efficacy And Readiness For Self-Directed Learning On The Implementation Of A Growth Oriented Teacher*

Performance Appraisal Process. Paper Presented At The Annual Meeting Of
The American Educational Research Association, New Orleans, La.

Schlosser, L. A., Ve Simonson, M. (2009). *Distance Education: Definition And
Glossary Of Terms* (3rd Ed.). Charlotte, Nc: Information Age.

Senemoğlu, N. (2009). *Gelişim, Öğrenme Ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*.
Ankara: Pegem Akademi

Seppälä, P., Ve Alamäki, H. (2003). *Mobile Learning In Teacher Training*. Journal Of
Computer Assisted Learning, 19(3), 330-335.

Stemler, S. (2001). *An Overview Of Content Analysis. Practical Assesment, Research
And Evaluation*, 7(17).

Sünbül, A. G. A. M. (1996). *Öğretmen Niteliği Ve Öğretimdeki Roller*. Kuram Ve
Uygulamada Eğitim Yönetimi, 8(8), 597-608.

Şen, H. Ş., Ve Erişen, Y. (2002). *Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Öğretim
Elemanlarının Etkili Öğretmenlik Özellikleri*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim
Fakültesi Dergisi, 22(1), 99-116.

Topses, G. (2003). *Gelişim Ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Turan, S. (2005). *Öğrenen Topluma Doğru Avrupa Birliği Eğitim Politikalarında
Yaşam Boyu Öğrenme*. Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi. 5 (1). 87-98.

Türnüklü, A. (2001). *Eğitim Bilim Alanında Aynı Araştırma Sorusunu Yanıtlamak İçin Farklı Araştırma Tekniklerinin Birlikte Kullanılması*. Eğitim Ve Bilim, 26(120).

Uebersax, John S. *Likert Scales: Dispelling The Confusion*. Statistical Methods For Rater Agreement. 31 Aug. 2006. 20 Oct. 2007.

Üstüner, M. (2006). *Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması*. Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 12(1), 109-127.

Vahap, S. A. Ğ. (2003). *Toplumsal Değişim Ve Eğitim Üzerine*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27(1), 11-25.

Yenen, E. T., Ve Durmaz, A. (2019). *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Düzeylerinin İncelenmesi*. Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 13(19), 922-940.

Yenen, E. T., Ve Durmaz, A. (2019). *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Düzeylerinin İncelenmesi*. Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 13(19), 922-940.

Yetim, A. A., Ve Göktaş, Z. (2004). *Öğretmenin Mesleki Ve Kişisel Nitelikleri*. Kastamonu Eğitim Dergisi 12 (2):541-550

Yetiştirme, Ö., Ve Müdürlüğü, E. G. (2006). *Ğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*.
Electronic Journal.

Yıldırım, A. Ve şimşek, H. (1999) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*,
Ankara: Seğkin Yayınevi

Yıldırım, E. G. Ve Köklükaya, N. (2017). *Ğretmenlik Mesleğine Yönelik
Hazırbulunuşluk lĖeĖinin Geliştirilmesi Ve Fen Bilgisi Ğretmen
Adaylarının Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Belirlenmesi*. The Journal Of
Academic Social Science Studies, 56, 67-82.

Yurdugül, H., & Demir, . (2017). *Ğretmen Yetiştiren Lisans Programlarındaki
ÖĞretmen Adaylarının E-Ğrenmeye Hazır Bulunuşluklarının İncelenmesi:
Hacettepe niversitesi rneği*. Hacettepe Üniversitesi EĞitim Fakültesi
Dergisi (H. U. Journal of Education) 32(4): 896-915

Yüksek Ğretim Kurumu (30 Mayıs 2018). *Programların Güncelleme GerekĖeleri,
Getirdiği Yenilikler Ve Uygulama Esasları*.

EKLER

Ek A: Bilgilendirilmiş Onam Formu

GÖNÜLLÜ KATILIM VE ONAM FORMU

Değerli Öğretmen Adayları;

Bu araştırma Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitim Yüksek lisans Programı'nda eğitimine devam eden araştırmacı Nazlı Şeker tarafından, Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek danışmanlığında yürütülmektedir. Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacı doğrultusunda, ölçek uygulanarak sizden veriler toplanacaktır. ‘‘COVID-19 Pandemi Sürecinin Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Hazirbulunuşlukları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi’’ başlıklı bir araştırma çalışması olup son sınıf öğretmen adayların çevrimiçi eğitimde yaşadıkları zorluklar, çocuklara yönelik bakış açıları, yüz yüze olan eğitimlerde olası kazanımları ve becerileri hakkında görüş ve bakış açılarını öğrenerek, hali hazırda gerçekleştirilen çevrimiçi eğitim uygulayıcılarına ve literatüre katkı sağlamaktır. İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır. Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır. İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır. Sizden toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir. Veriler Google Forms aracılığı ile toplanacaktır. Ölçek 30 soru içermektedir. Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir. Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim.

Araştırmacı :Nazlı ŞEKER

E-mail:19500256@emu.edu.tr **Tel:** 05338554266

Araştırma Danışman:Prof. Dr. Ayşe Işık GÜRŞİMŞEK

E-mail: isik.gursimsek@emu.edu.tr **Tel:** 6302951

DAÜ Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye iletiniz..)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

Ek B: Demografik Bilgi Formu-Görüşme Formu-Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği

Yanıtlamanız istenen veri toplama aracı üç bölümden oluşmaktadır:

Birinci Bölüm size ait kişisel bilgileri sağlamak amacıyla sosyo-demografik bilgi soruları hazırlanmıştır.

İkinci Bölüm araştırmacı tarafından hazırlanmış açık uçlu derecelendirme sorularından oluşmaktadır.

Üçüncü Bölüm ise Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği soruları yer almaktadır.

Ulaşılabilecek sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için soruları samimi ve doğru olarak yanıtlamanızı diliyorum.

İlgi ve yardımlarınız için minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

BİRİNCİ BÖLÜM

Aşağıdakilerden konumunuza uygun olanı (x) şeklinde işaretleyiniz.

Cinsiyet: Kadın () Erkek ()

Yaş:.....

Okul Deneyimi dersini aldığınız dönem:

2018-2019 Bahar () 2019-2020 Bahar () Almadım () Diğer:.....

Öğretmenlik Uygulaması I dersini aldığınız dönem:

2018-2019 Bahar () 2019-2020 Bahar () Almadım () Diğer:.....

Öğretmenlik Uygulaması II dersini aldığınız dönem:

2018-2019 Bahar () 2019-2020 Bahar () Almadım () Diğer:.....

Mezun olduğu lise türü:

Özel: () Kolej: () Anadolu Lisesi: () Mesleki Teknik: () Açıköğretim
Lisesi: () Diğer: () *Diğer ise belirtiniz:.....

DAÜ ‘deki öğreniminiz önceinde okullarda uygulama çalışması yaptınız mı?_

Evet yaptım () Lütfen kaç dönem yaptığınızı belirtiniz:.....

Hayır yapmadım ()

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

1. Covid-19pandemi sürecinde çevrimiçi olarak aldığınız eğitimlerin yeterliliği konusunda görüşünüz nedir?

2. Okullarda uygulama ve staj çalışmasının mesleki hazırbulunuşluk açısından size göre katkısı nedir?

3. Covid-19pandemi sürecinde okullarda uygulama çalışması gerçekleştiremeyen bir öğretmen adayı olarak bu durumun mesleki gelişiminiz üzerindeki etkileri konusunda neler diyebilirsiniz?

4. Covid-19pandemi sürecinde okullarda uygulama çalışmasını çevrimiçi olarak gerçekleştirmiş olmanızın gelişiminize hangi yönlerde/ ne tür etkilerde bulunduğunu açıkla mısınız?

5. Çevrimiçi olarak sürdürülmekte olan öğretmen eğitimlerinin etkililiğinin artırılması için önerileriniz neler olurdu?

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Madde No	Maddeler	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1.	Öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini geliştirecek etkinlikler tasarlayabilirim.					
2.	Çoklu zekâ kuramına uygun ders işleyebilirim.					
3.	Ders işlerken farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilirim.					
4.	Değerlendirme yaparken alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin kullanabilirim.					
5.	Teorik bilgileri günlük hayat örnekleri ile destekleyebilirim.					
6.	Öğrencilerin derse yönelik ilgi ve motivasyonlarını sağlayabilirim.					
7.	Ders işlerken öğrencilere karşı sabırlı olabilirim.					
8.	Değerlendirme yaparken adaletli olabilirim.					
9.	Konu ile ilgili tüm bildiklerimi öğrencilere aktarabilirim.					
10.	Kendimi öğretmenlik mesleği için hazır hissediyorum.					
11.	Dersi uygulamalı olarak işleyemem.					
12.	Alanımla ilgili donanımlı bir öğretmen adayıyım.					
13.	Her yıl aynı konuları tekrar tekrar anlatma özverisine sahip değilim.					
14.	Öğrencilerin bireysel farklılıklarına yönelik yöntem ve teknik seçebilirim.					
15.	Öğrencilerle doğru iletişim kurabilirim.					
16.	Derse hazırlıklı gelme konusunda kendime güveniyorum.					
17.	Öğrenciler için doğru bir rol model olabilirim.					
18.	Öğrencilerin tüm sorularına cevap verebilirim.					
19.	Derslerde teknolojiyi kullanacak beceriye sahibim.					
20.	Öğrencilerle ilişkilerimde ölçülü olabilirim.					
21.	Öğrencilerimin ülke çapındaki sınavlarda başarı elde etmelerini sağlayabilirim.					
22.	Öğrencilere araştırma-sorgulama becerisi kazandırabilirim.					
23.	Öğrenci seviyesine uygun ders anlatamam.					
24.	Öğrencinin gelişimi konusunda velisi ile işbirliği sağlayabilirim.					
25.	Derslerde zamanı etkili kullanabilme becerisine sahibim.					

26.	Okuldaki teknik yetersizliklere rağmen derslerde uygulama yapabilirim.					
27.	Velilerin görev ve sorumluluklarını yerine getirmelerini sağlayabilirim.					
28.	Okul yönetimi ve diğer öğretmenlerle olumlu ilişkiler kurabilirim.					
29.	Müfettiş denetimi sırasında dersi olağan şekliyle işlemeye devam edebilirim.					
30.	Olası bir durumda kriz yönetimini sağlayabilirim.					